

The Project Gutenberg eBook of Naimapuuhat: 2-näytöksinen huvinäytelmä, by Nikolai Vasilevich Gogol

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Naimapuuhat: 2-näytöksinen huvinäytelmä

Author: Nikolai Vasilevich Gogol

Translator: K. Repo

Release date: May 30, 2016 [EBook #52193]

Language: Finnish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK NAIMAPUUHAT: 2-NÄYTÖKSINEN
HUVINÄYTELMÄ ***

Produced by Tapio Riikonen

NAIMAPUUHAT

2-näytöksinen huvinäytelmä

Kirj.

NIKOLAI GOGOL

Suom. K. Repo

Helsingissä, Yrjö Weilin & Kumpp. Oy, 1911.

Kirjapaino-Osakeyhtiö Sana, Helsinki.

HENKILÖT:

Agafja Tihonovna, kauppiaan tytär, morsian.

Arina Panteleimonovna, hänen äitinsä.
Fjokla Ivanovna, naittaja-ämmä.
Podkolesin, virassa oleva hovineuvos.
Kotshkarev, hänen ystävänsä.
Kana, ulosottomies.
Anutshkin, virasta eronnut jalkaväen upseeri.
Shevakin, virasta eronnut meriupseeri.
Dunjashka, palvelijatar.
Starikov, kauppias.
Stepan, Podkolesinin palvelija.

ENSIMÄINEN NÄYTÖS

Poikamiehen huone.

I Kohtaus.

PODKOLESIN (yksin, venyy sohvalle piippu hampaissa.) Kun sitä näin yksinään joutoaikana alkaa miettiä, niin tuntuu siltä kuin lopultakin pitäisi naida. Ja todellakin. Elät ja olet yksinäisenä ja sitten käy viimein kaikki niin illettäväksi. Taaskin olen laiminlyönyt syömisen. Ja kaikkihan näyttää olevan jo kunnossa. Naittaja-ämmäkin on jo kolme kuukautta käynyt luonani. Itseenikin alkaa tässä jo ruveta hävettämään. Stepan hoi!

II Kohtaus.

Podkolesin, Stepan.

PODKOLESIN. Eikö Fjokla ole vielä tullut?

STEPAN. Ei.

PODKOLESIN. Kävitkö sinä räätälin luona?

STEPAN. Kävin.

PODKOLESIN. No, ompeleeko hän hännystakkiani?

STEPAN. Ompelee.

PODKOLESIN. Joko hän on pitkällekin ehtinyt?

STEPAN. Melkoisen pitkälle. Napinläpiä näkyi alkavan tehdä.

PODKOLESIN. Mitä sanoit?

STEPAN. Sain: Napinläpiä näkyi alkavan tehdä.

PODKOLESIN. Eikö hän kysynyt, mihinkä se herrasi hännystakkia tarvitsee.

STEPAN. Ei, ei se kysynyt.

PODKOLESIN. Kenties hän sanoi: eiköhän se herrasi vaan aijo mennä naimisiin?

STEPAN. Ei, hän ei puhunut mitään.

PODKOLESIN. Mutta tokihan näit siellä verstaassa muitakin hännystakkeja? Hänhän näet tekee niitä muillekin.

STEPAN. Kyllä minä näin. Paljon siellä näkyi hännystakkeja riippuvan.

PODKOLESIN. No verka kuitenkin oli huonompaa noissa muissa hännystakkeissa.

STEPAN. Somempaa se on teidän takissanne.

PODKOLESIN. Mitä sanoit?

STEPAN. Sanoin: Somempaa se on teidän takissanne.

PODKOLESIN. Hyvä. Mutta eikö hän kysynyt, mitä varten se herra noin hienosta verasta hännystakkia teettää.

STEPAN. Ei.

PODKOLESIN. Eikö hän puhunut mitään sellaista kuin että eiköhän se vain aio mennä naimisiin.

STEPAN. Ei, ei puhunut mitään.

PODKOLESIN. Sanoit kaiketikin hänelle, mikä arvo minulla on ja missä virassa olen.

STEPAN. Sanoin toki.

PODKOLESIN. No, mitä hän vastasi.

STEPAN. Sanoi: Tahdon koettaa parastani.

PODKOLESIN. Hyvä on. Saat mennä.

(Stepan poistuu).

III Kohtaus.

PODKOLESIN (yksin.) Luulen, että musta hännystakki sopii minulle parhaiten. Värilliset takit soveltuvat sihteereille, nimineuvoksille ja muille sen kaltaisille. Niiden, jotka ovat korkeammalla virka-asteella, on pidettävä huolta siitä... mitenkä se taas olikaan... kas kun unhotin tuon sanan ja niin hyvän sanan sitte... unhotin kuin unhotin. Niin, hyvä mies, pörhistelepä miten hyvänsä, hovineuvos on toki saman arvoinen kuin eversti, vaikk'ei sillä olekaan olkalappuja. Stepan hoi.

IV Kohtaus.

Podkolesin ja Stepan.

PODKOLESIN. No, ostitko kenkämustetta.

STEPAN. Ostin.

PODKOLESIN. Mistä puodista, siitäkö, josta neuvoin, siellä Vosnesenskin kadulta?

STEPAN. Niin. Siitä samasta.

PODKOLESIN. No, onko se hyvää.

STEPAN. Kyllä se on hyvää.

PODKOLESIN. Oletko koettanut kiilloittaa kenkiä.

STEPAN. Olen.

PODKOLESIN. No, kiiltävätkö.

STEPAN. Kiiltävät.

PODKOLESIN. No, eikö siellä puodissa kysytty, että mitä varten se herra sellaista kenkämustetta?

STEPAN. Ei kysytty.

PODKOLESIN. Kenties kauppias sanoi: eiköhän se herra vain tuumi mennä naimisiin.

STEPAN. Ei, ei sanonut mitään.

PODKOLESIN. Hyvä. Mene huoneeseesi!

V Kohtaus.

PODKOLESIN (yksin.) Luulisi, että saappaat ovat vähäpätöinen asia, mutta jos ne ovat huonosti tehdyt ja kiilloitetut, niin etpä, totta vie, paremmassa seurassa saakaan arvosi mukaista kohtelua. Ja

mikä vielä iltävampää, jos sattuu olemaan käsniä jaloissa. Olisin valmis kärsimään vaikka mitä, kunhan vain ei noita käsniä olisi. Stepan hoi!

VI Kohtaus.

Podkolesin ja Stepan.

STEPAN. Mitä suvaitsette.

PODKOLESIN. Sanoitko suutarille, että ei saa olla käsniä.

STEPAN. Sanoin.

PODKOLESIN. No, mitä hän vastasi.

STEPAN. Sanoi: hyvä on.

(Poistuu.)

VII Kohtaus.

Podkolesin, sitte Stepan.

PODKOLESIN. Mutta kyllä tässä naimisessa on hommaa, onpa, hitto vie! Saa siinä puuhata toisenkin kerran ennenkuin kaikki on kunnossa. Ei, saakeli soikoon, se ole niin helppoa kuin sanotaan. Stepan hoi! (Stepan tulee.) Tahdon sinulle vielä sanoa...

STEPAN. Ämmä on tullut.

PODKOLESIN. Ahaa, vai tuli, käske tänne. (Stepan menee.) Kyllä tämä on... vaikea asia.

VIII Kohtaus.

Podkolesin ja Fjokla.

PODKOLESIN. A-a-a. Hyvää päivää, hyvää päivää, Fjokla Ivanovna. No, mitä, kuinka asiat menestyvät, ota tuoli ja istu ja kerro sitte. No, mikä hänen nimensä taas olikaan, Malanja?...

FJOKLA. Agafja Tihonovna.

PODKOLESIN. Niin, niin. Agafja Tihonovna. Ja varmastikin neljänsikymmenen ikäinen vanhapiika?

FJOKLA. Ei toki, ei läheskään. Kunhan kerran menette naimisiin, niin joka päivä tulette ylistämään ja kiittämään.

PODKOLESIN. Sinä valehtelet, Fjokla Ivanovna.

FJOKLA. Olen jo liian vanha valehtelijaksi, hyvä isä. Koiran tapa on valehdella.

PODKOLESIN. Entäpä myötäjäiset, myötäjäiset. Kerroppa vielä kerta.

FJOKLA. Ahaa, myötäjäiset: Kivitalo Moskovon kaupunginosassa, kaksikerroksinen kivitalo, sellainen tuottava talo, että ei uskoisi: yksistään kauppias maksaa vuokraa 700 ruplaa kauppahuoneustostaan, olutpuoti taas vetää paljon yleisöä puoleensa; kaksi puista sivurakennusta, toinen kokonaan puinen, toinen kiviperustuksella, tuottavat molemmat neljäänsataan ruplaan vuodessa. Sitä paitsi on kasvitarha Viipurin kaupunginosassa, joka jo kolmatta vuotta on vuokrattu kauppiaille kaalimaaksi, sellainen raittiusmies tuo kauppias, ei tippaakaan väkevää ota suuhunsa. Hänellä on kolme poikaa, kaksi naimisissa ja kolmannesta hän sanoo: "hän on vielä nuori, istukoon vielä tiskin takana jotta itselläni olisi huokeammat päivät, vanhuus näet alkaa vaivata."

PODKOLESIN. No, minkänäköinen se morsian oikeastaan on?

FJOKLA. Kun puhdistettu sokeri. Niin suloinen, ettei voi sanoin selittää. Kyllä tulette olemaan tyytyväinen aivan tuohon asti (näyttää kaulaansa), ystävilleen ja vihamiehilleen tulette sanomaan: "Kelpo nainen se Fjokla Ivanovna, suuret kiitokset ansaitsee!"

PODKOLESIN. Niinpä niin, mutta hän ei ole kuitenkaan upseerin tytär.

FJOKLA. Kolmannen luokan kauppiaan tytär. Ja sellainen sitte, ettei hän tuottaisi häpeää kenraalillekaan. Kauppiasta ei tahdo kuulla puhuttavankaan. "Aatelismies minun pitää saada, olipa

hän sitte näöltään minkälainen tahansa." Kyllä hän on upea nainen. Kun sunnuntaisin pukeutuu silkkiin, niin kylläpä kahina kuuluu, voi Kiesus, sitä kahinaa. Aivankuin ruhtinatar!

PODKOLESIN. No, minä kyselen tätä sen vuoksi, kun itse olen hovineuvos. Käsitätköhän, että minun?...

FJOKLA. Tietenkin käsitän. On meidän luona käynyt hovineuvoskin, mutta hylkäsimme: ei miellyttänyt. Oli niin omituinen: ei sanaakaan puhunut totta, vaikka oli niin huomattavan näköinen. Minkä sille voi, nähtävästikään Jumala ei suonut hänelle sitä onnea.

PODKOLESIN. No, onko sinulla muita naimaikäisiä tyttöjä tiedossa?

FJOKLA. Vieläkö sinulle muita. Tämä on paras.

PODKOLESIN. Onkohan se nyt vain kaikkein paras.

FJOKLA. Et koko maailmasta löydä sellaista.

PODKOLESIN. Mietitään, mietitään. Tuleppas ylihuomenna uudestaan, niin me taas tällä tavalla: minä tässä sohvalla pitkälläni ja sinä istut siinä tuolilla ja kerrot.

FJOKLA. Herra armahda, mitä nyt. Jo kolmatta kuukautta käyn luonasi, eikä tule sen valmiimpaa. Istuu vaan yönutussa ja imeskelee piippuaan.

PODKOLESIN. Luuletko sinä sitte, että naiminen on aivan yhtä helppo asia kuin sanoisi: "Stepan hoi, annappas saappaat!" vetäisit ne jalkoihisi ja läksisit. Ei, täytyy tuumia, tarkasti harkita asiaa.

FJOKLA. No päätä nyt nopeasti. Jos kerran haluat käydä katsomassa, niin tee se. Kyllä se on sellainen tavara, että maksaa vaivan käydä katsomassa. Käske tuoda palttoosi ja lähde viipymättä.

PODKOLESIN. Nytkö? Etkö näe, kuinka taivas on pilvessä. Lähden ulos, ja äkkiä sade.

FJOKLA. Sitä pahempi sinulle. Päässäsihän näkyy jo harmaita hiuksia. Kohta et kelpaa lainkaan naimisiin. En voi ymmärtää, että hän on hovineuvos! Kyllä sellaisia sulhasia löydämme, ettemme tarvitse kaivatakaan sinua.

PODKOLESIN. Mitä sinä nyt laskettelet? Mistä sinä äkkiä sait päähäsi, että minulla on harmaita hiuksia. Missä sinä näet harmaan hiuksen. (Sivelee päätään.)

FJOKLA. Kuinka ei olisi. No, sitä vartenhan ihminen elääkin, että saisi harmaita hiuksia. Ole varuillasi! Kun hänelle ei kelpaa tämä, ei kelpaa toinenkaan. Minulla on tiedossani sellainen kapteeni, ettet sinä kykene läheskään hänen rinnalleen. Ja puhuukin aivankuin torvesta päästäisi.

PODKOLESIN. Sinä valehtelet, menen katsomaan peilistä — mistä sait päähäsi, että minulla olisi harmaita hiuksia. Stepan hoi, tuoppa peili tänne! tahi ei menen itse katsomaan. No, se tässä vielä. Jumalani, sehän olisi pahempaa kuin jos olisi rokonarpia kasvoissa.

(Menee juosten toiseen huoneeseen).

IX Kohtaus.

Fjokla ja Kotshkarev. (Tulee juosten.)

KOTSHKAREV. Missä Podkolesin?... (Huomaa Fjoklan) Sinä täällä? Ahaa, vai sinä täällä olet!... No, kuuleppa, minkä hiton tähden sinä minut naitit?

FJOKLA. No, mitä paha siinä oli. Täytit vain velvollisuutesi.

KOTSHKAREV. Velvollisuuteni. Mokoma kumma: mennä naimisiin. Enkö ilman vaimoa olisi voinut tulla toimeen?

FJOKLA. Itsehän sinä ahdistelit minua: naita, naita, eukko kulta, lakkaamatta olit kimpussani.

KOTSHKAREV. Ah, sinä ämmä!... No mitä varten sinä olet täällä? Aikooko sitte Podkolesinkin?...

FJOKLA. Miksikä ei? Jumala on antanut hänenkin päälleen armonsa paistaa.

KOTSHKAREV. Mahdotonta! Senkin ilkiö, minulle ei virketa halaistua sanaakaan koko asiasta. No onpa se koko mies. Salavihjaa vain. Kyllä minä...

X Kohtaus.

Samat ja Podkolesin. (Peili kädessä, katsoen siihen tarkasti.)

KOTSHKAREV (Hiipien taakse, säikyttää.) Puff!

PODKOLESIN (Kirkasee ja pudottaa peilin.) Oletko hullu. Mitä, mitä... Mitä tyhmyyttä tämä on? Sinä säikytit minut niin, että sydän oli pudota paikaltaan.

KOTSHKAREV. Ei se ollut mitään. Minä tein vain vähän pilaa.

PODKOLESIN. No kaikellaista pilaa sitä keksitäänkin. En vieläkään voi päästä säikähdyksestäni. Ja peilikin meni rikki. Ei se ollut ilmaiseksi saatu. Englantilaisesta makasiinista olin sen ostanut.

KOTSHKAREV. No, jo riittää. Minä ostan sinulle toisen sijaan.

PODKOLESIN. Niin, kyllähän sinä ostat. Kyliä minä tiedän ne toiset peilit: tekevät kymmentä vuotta vanhemmaksi ja naamakin menee niissä aivan vinoon.

KOTSHKAREV. Kuuleppa. Oikeastaan olisi minulla suurempi syy suuttua sinuun. Salaat minulta, omalta ystävältäsi. Naimaanhan sinä kuulut aikovan.

PODKOLESIN. Joutavia. En lainkaan ole aikonut!

KOTSHKAREV. Tuossa todistuskappale (Osottaa Fjoklaa). Mikä lintu se sitten tuossa seisoo. Kyllä se tunnetaan. No, mitäpä siitä, ei mitään, ei mitään. Rauhoitu pois. Sehän on kristillinen asia ja myöskin välttämätöntä isänmaan tähden. Olkoon menneeksi, olkoon menneeksi, minä otan kaikki järjestääkseni. (Fjoklalle) Ja sinä, sano mikä hän on. — Aatelisnainenko, vaiko virkamiessäädystä, tai kauppiaanko tytär. Mikä on hänen nimensä?

FJOKLA. Agafja Tihonovna.

KOTSHKAREV. Agafja Tihonovna Brandahlystova?

FJOKLA. Ei sinne päinkään, vaan — Kuperdjagina.

KOTSHKAREV. Asuuko hän Kuuden kauppiaan kadulla, niinkö?

FJOKLA. Ei sinne päinkään. Hän asuu Hiekan kaupunginosassa. Saippuakadulla.

KOTSHKAREV. Ahaa, vai siellä, aivan puodin vieressä. Puutalo.

FJOKLA. Ei puodin, vaan olutkaupan vieressä.

KOTSHKAREV. Kuinka, olutkaupanko vieressä? No, silloin minä en tunne.

FJOKLA. Kun tulet kadulle, on kohta edessäsi kioski, ja kun sen sivuutat ja käännyt vasemmalle, on aivan edessäsi, niin, aivan silmiesi edessä, puutalo, jossa ompelijatar asuu, se sama, joka ennen asui senaatin ylisihteerin luona. Tähän taloon elä mene, vaan kohta sen vieressä on toinen talo, kivitalo. Ja tämä juuri onkin hänen talonsa, sama, jossa hän asuu, Agafja Tihonovna nimittäin, morsian.

KOTSHKAREV. Hyvä, hyvä! Nyt toimitan kaikki. Sinua ei enää tarvita. Saat mennä matkoihisi.

FJOKLA. Mitä, eikö tarvita? Itsekö sinä sitte aiot laittaa häät?

KOTSHKAREV. Itse, tietysti itse. Elä sinä enää sekaannu asiaan.

FJOKLA. Oho, miten häpeämätön! Eihän se ole mikään miesten asia. Luopukaa siitä, herrakulta, heittäkää se minun tehtäväkseni.

KOTSHKAREV. Mene, mene! Elä sekaannu, senkin piipattaja. Tiedä, sirkka, missä sinun on viserrettävä! Korjaa heti luusi!

FJOKLA. Leivän riistää ihmiseltä, jumalaton. Sekaannuinkin tähän roskaan. Kun vain olisin tiennyt, niin en olisi puhunut mitään.

(Menee pois harmissaan.)

XI Kohtaus.

Podkolesin ja Kotshkarev.

KOTSHKAREV. No, veliseni! Tämä on sellainen asia, jota ei saa viivyttää. Lähtekäämme.

PODKOLESIN. Enhän minä ole vielä mitään päättänyt. Ajattelin vain vähän...

KOTSHKAREV. Joutavia, joutavia! Elä vain joudu hämillesi. Minä naitan sinut, niin ettet itse huomaa yhtään mitään. Lähdemme paikalla morsiamen luo, ja saat nähdä kuinka kaikki käy nopeasti.

PODKOLESIN. No, se vielä puuttui! Lähteä paikalla!

KOTSHKAREV. Niin, miksikä ei, hyvänen aika, miksikä lykätä? Katso nyt itsekin minkälaista on olla naimatonna. Tarkastappa huonettasi, missä siivossa se on? Tuolla kiillottamaton kenkä, tuossa pesuamme, tuossa kokonainen läjä poroa ja tupakkaa pöydällä, ja itse sitte makaa kuin mikäkin vetelehtijä koko päivän kylkeäkään kääntämättä.

PODKOLESIN. Niin, se on totta. Mitään järjestystä minun luonani ei tosin ole, tiedän sen itsekin.

KOTSHKAREV. Niin, mutta kun sinulla on vaimo, niin kaikki on toisin. Silloin et tunne enää omaa itseäsiäkään, etkä mitään muuta: tuossa on sinulla sohva, tuossa pieni koiranpenikka, tuolla lintunen häkissä, kaikellaista askareta... Ja arveleppa vielä — sinä istut sohvalla — ja äkkiä tulee viereesi tuollainen pieni soma vaimon tepakka, oikea perhonen, niin sievä, ja pienoisilla käsillään hyväilee, silittelee sinua.

PODKOLESIN. No, hitto, kun tässä vain oikein ajattelee, niin löytyy todellakin kätösiä, sellaisia puhtaita, valkoisia kuin maito.

KOTSHKAREV. Eikö muuta! Eikö niillä sitte muuta olisikaan kuin pienet kätöset!... Kyllä, veliseni, niillä on, — niin mitäpä siitä maksaa puhuakaan, piru oikeastaan tiennee, mitä heillä ei olisi.

PODKOLESIN. No, jos minä nyt sinulle puhun totta, niin minua todellakin miellyttää, kun vierelläni istuu kaunis nainen.

KOTSHKAREV. Siinä nyt näet. Nyt täytyy vain ryhtyä toimiin. Elä sinä huolehdi mistään. Hää-ruuista ja kaikesta muusta minä pidän huolen. Sampanjaa ei saa mitenkään olla vähempää kuin tusina, sano, mitä sano, ei vähempää. Madeiraa myöskin puolitusinaa välttämättömästi. Morsiamella on varmastikin kokonainen liuta tätejä ja kummeja, ja ne eivät leikistä pidä. Entä Rheinin viini? No, jääköön se, eikö niin. Niin, ja mitä sitte tulee päivällisiin, niin minulla, hyvä veli, on tiedossani hovikokki, joka, peijakas, syöttää sinut niin täyteen, ettet pääse paikaltasi nousemaan.

PODKOLESIN. Herran nimessä, sinähän käyt käsiksi sellaisella innolla, että häiden luulisi jo olevan tuossa paikassa.

KOTSHKAREV. No, miksikä ei? Miksi ne lykättäisiin? Sinähän suostut?

PODKOLESIN. Minä? En... en vielä aivan kokonaan.

KOTSHKAREV. Siinä nyt ollaan! Vastahan juuri ilmoitit, että tahdot.

PODKOLESIN. Minä vain sanoin, että mukiinhan se menisi.

KOTSHKAREV. No, hyvänen aika! Päätimmehän lopullisesti koko asian... Mitä! Eikö sinua sitte miellytä naimisessa olo, mitä?

PODKOLESIN. Kyllä.

KOTSHKAREV. No, mitä sitte tahdot? Mikä esteenä?

PODKOLESIN. Ei mikään. Tuntuu vain niin omituiselta...

KOTSHKAREV. Omituiselta?

PODKOLESIN. Niinpä kyllä. Ajattele itse: koko ikäni olen ollut naimaton, ja nyt yht'äkkiä naimisiin.

KOTSHKAREV. No, no, no... Etkö häpeä? Ei, minä huomaan, että sinun kanssasi täytyy puhua vakavasti. Puhun sinulle avomielisesti, kuten isä pojalleen. No tarkastelehan itseäsi, tarkastele huolellisesti, kuten esim. nyt katselet minua. No, mikä sinä nyt oikeastaan olet. Sinullahan, pölkkyä, ei ole yhtään mitään merkitystä. Mitä varten sinä elät. Katsopa peiliin: mitä sieltä näet. Tyhmän naaman. Et muuta. Mutta kuvittelepa mielessäsi, että sinulla on lapsia, ei ainoastaan yksi tai kaksi, vaan kenties kokonainen puolitusinaa, ja kaikki sinun näköisiäsi, aivan kuin kaksi vesipisaraa. Nyt sinä olet yksin, hovineuvos, ekspeditööri, tai aikaa myöten jokin osastonpäällikkö, Jumala sinusta selon

saanee, mutta, ajattele, että ympärilläsi hääri pieniä ekspeditöörejä, sellaisia veijareita. Ne veitikat ojentavat sinulle pienet kätösensä, nykivät sinua, repivät parrasta, ja sinä vain heille koiran tavoin haukahtelet ja äriset: hau, hau, hau, urrr! No, sanopa, voitko löytää jotakin parempaa.

PODKOLESIN. Lapsethan ovat niin vallattomia: tarvelevät kaikki, heittelevät paperit hujan hajan.

KOTSHKAREV. Antaa heidän telmiä. Nehän ovat kaikki sinun näköisiäsi. Ja se se tässä juuri on pääasia.

PODKOLESIN. Mutta on se itse asiassa mukavaakin, hitto vie: semmoinen tyllerö, lepertelijä, penikka ja aivan sinun näköisesi.

KOTSHKAREV. Tietysti mukavaa ja lystillistä, tietysti. No, lähdetäänpä sitte.

PODKOLESIN. Kenties lähdetään.

KOTSHKAREV. Stepan hoi! Anna joutuin herrasi puku.

PODKOLESIN (Pukeutuu peilin edessä.) Minä ajattelen, että eiköhän pitäisi olla valkoiset liivit päällä.

KOTSHKAREV. Joutavia. Se on aivan samantekevä.

PODKOLESIN (Pannen kaulusta kaulaansa.) Kirottu pyykkäri. On niin huonosti laittanut kaulukseni, etteivät pysy mitenkään. Sinä, Stepan, sano hänelle, että jollei hän, senkin tyhmyri, osaa silittää paremmaksi, niin kyllä minä löydän toisen. Sulhastensa kanssa se varmaankin kuluttaa aikansa, kun ei jouda silittämään kunnollisesti.

KOTSHKAREV. Jätä nyt, hyvä veli, ja joudu. Kylläpä sinä kuhnustelet.

PODKOLESIN. Heti, heti. (Panee hännystakin päälleen ja istuu.)
Kuulepa, Ilja Fomitsh, tiedätkö mitä? Menepä sinä yksinäsi!

KOTSHKAREV. Mitä nyt: oletko tullut hulluksi. Minäkö yksin. No, kuka tässä menee naimisiin, sinäkö vai minä?

PODKOLESIN. Minua ei todellakaan haluta nyt lähteä, jätetään mieluummin huomiseen.

KOTSHKAREV. Onko sinulla hituistakaan järkeä? Oletko pöllö? Mies on aivan valmis lähtemään, ja yhtäkkiä ei lähdekään. No, sanoppa, ole hyvä, etkö sinä ole sika, etkö ole konna tämän jälkeen?

PODKOLESIN. No, mitä sinä haukut? Mistä syystä? Mitä olen tehnyt sinulle?

KOTSHKAREV. Pöllö, täydellinen pöllö, sen tulee jokainen sanomaan sinulle vasten naamaasi. Tyhmä kuin passi, aivan kuin passi, vaikka onkin ekspeditööri. — Ja miksi minä sitte ponnistelen. Sinun eduksesi tietysti. Vievät palan aivan suusta. Ja tämä vain makailee, kirottu poikamies. No, sanoppa minkä näköinen sinä olet? — Viheliäinen nahjus, sanoisinpa mikä sinä olet, mutta ei ole säädyllyistä sanoa. Ämmä, pahempi ämmää!

PODKOLESIN. Ja sinä sitte olet hyvä. (Puoli-ääneen.) Oletko järjissäsi. Palvelijan läsnäollessa sadattelee, ja vieläpä sellaisilla nimityksillä. Ei voinut etsiä toista paikkaa!

KOTSHKAREV. Kuinka sinua voi olla sättimättä, sano, ole niin hyvä? Kellä riittää kärsivällisyyttä olla sinua sättimättä. Kuten kunnan miehen tuleekin tehdä, päätti mennä naimisiin, menetellen siinä aivan järkevästi, ja yhtäkkiä menettää järkensä, tollo.

PODKOLESIN. No, riittää, minä lähden matkaan — mitä sinä huudat.

KOTSHKAREV. Lähden! Tietysti, mikäpä tässä muu auttaisi kuin lähteä.
(Stepanille). Tuo hänelle hattu ja palttoo.

PODKOLESIN (Ovella.) Oletpa sinä todellakin omituinen ihminen. Sinun kanssasi on mahdotonta tulla toimeen. Sättii toisen pahanpäiväiseksi ilman aihetta, ilman minkäänlaista syytä. Ei osaa lainkaan käyttäytyä.

KOTSHKAREV. No, en minä nyt enää riitele.

(Molemmat menevät.)

XII Kohtaus.

Huone Agafja Tihonovnan talossa.

Agafja Tihonovna povaa kortista; täti Arina Panteleimonovna katselee vieressä.

AGAFJA. Taaskin, tätikulta, on tie! Eräs ruutukuningas on kiinnittänyt huomionsa... kyyneleitä... rakkauskirje; ja vasemmalla ristikuningas seuraa suurella osanotolla, mutta joku ilkeä akka sekaantuu väliin.

ARINA. No, keneksi luulet tuon ristikuninkaan.

AGAFJA. En tiedä.

ARINA. Minäpä tieiän.

AGAFJA. No, kuka?

ARINA. Kunnan kauppias, sama, joka asuu Verkakadulla, se Aleksei Dmitrijevitsh Starikov.

AGAFJA. Hän se nyt ei missään tapauksessa ole. Lyön vaikka mistä vetoa, ettei se ole hän.

ARINA. Elä kiistele, Agafja Tihonovna, hiuksetkin samallaiset, valkoiset. Toista ristikuningasta ei saata olla.

AGAFJA. Varmastikaan ei: ristikuningas tarkoittaa tässä aateliala — kauppias on kaukana ristikuninkaasta.

ARINA. Et, Agafja Tihonovna, et puhuisi tuolla tavalla, jos isävainajasi Tihov Panteleimonovitsh olisi elossa. Kun hän aikoinaan jymähytti koko kämmenensä pöytään ja kiljasi: "Sylkäsen minä vasten kasvoja sille, sanoo, joka häpeää olla kauppiasana, en anna, sanoo, tytärtäni upseerille. Tehköt niitä toiset." "Ja poikani, sanoo, en anna mennä virkaan. — Mitä, sanoo, eikö kauppias palvele keisaria yhtä hyvin kuin joku toinenkin." Ja kun hän sitte taas iski kämmenensä pöytään, niin auta armias sitä läimähdystä. Ja tuo käsi sitte — kokonaisen ämpärin suuruinen — hirmuista! Jos sanon sinulle suoraan, niin kyllä äitisiikin tunsin tuon nyrkin maun. Olisi äitivainajasi muuten kauemmin elänyt.

AGAFJA. Ja sinä tahdot, että minunkin pitäisi saada tuollainen häjy mies! En mistään hinnasta mene kauppiasalle!

ARINA. No, eihän Aleksei Dmitrijevitsh ole sellainen.

AGAFJA. Minä en tahdo, en tahdo! Ja hänellä on parta: kun hän rupeaa syömään, valuu kaikki pitkin partaa. Ei, ei, ei, minä en tahdo!

ARINA. No, mistä sitä löytää kunnan aatelismiestäkään. Ei sitä vain niin joka nurkasta oteta.

AGAFJA. Kyllä Fjokla Ivanovna etsii; hän lupasi etsiä kaikkein parhaimman.

ARINA. Fjokla! Hänhän on suuri valehtelija, on ollut valehtelija niin kauan kuin muistan.

XIII Kohtaus.

Samat ja Fjokla.

FJOKLA. Oo, eihän toki, Arina Panteleimonovna, synti on syytöntä panetella.

AGAFJA. Aa, Fjokla Ivanovna! No, mitä kuuluu, puhu, kerro, onko tiedossa?

FJOKLA. On, on toki; annahan kun ensin hiukan hengähdän — olen niin paljon puuhaillut! Kiersin kaikki talot, kansliat ja ministeriöt kompuroin, pistäysinpä kasarmeissakin... tiedätkö, äiti-kulta, kun minä olin vähällä saada selkääni, totta jumaliste olin saada selkääni... ämmä, joka nautti ne Aferovit, hyökkäsi päälleni: "Sinä, luntus, toiselta leivän vain ryöstät, tiedä, missä taloissa käyt!" kiljui tuo vietävä vasten silmiäni. "Mitä se sinuun kuuluu — sanoin hänelle suoraan — olen valmis tekemään kaikki tyydyttääkseni oman neitini, elä siitä pahastu." Mutta kylläpä minä tilasinkin sinulle miehiä! Ei koko maailman ikänä ole vielä sellaisia nähty. Toiset niistä saapuvat jo tänäpäivänä kosimaan. Kiiruhdin siitä ilmoittamaan.

AGAFJA. Mitä, joko tänään? Oi, Fjokla Ivanovna, sydänpöyrykseni, kuinka minua pelottaa.

FJOKLA. Älä pelkää, hyvä neiti! Sehän on jokapäiväinen asia. Tulevat ja katselevat — ei mitään muuta. Sinä puolestasi tarkastelet heitä, eikö joku sattuisi miellyttämään sinua. No, jos eivät miellytä,

saavat mennä matkoihinsa.

ARINA. No, lienet toki houkutellut hyviä miehiä.

AOAFJA. Ja kuinka paljo? Montako?

FJOKLA. Monta, kuusi miestä.

AGAFJA (huudahtaen.) Uh!

FJOKLA. Mitä sinä, kultaseni, noin säikähdit! Parempi on joukosta valita: kun yksi ei tule, niin toinen tulee.

AGAFJA. Ovatko kaikki aatelismiehiä?

FJOKLA. Kaikki, aivan kuin valikoimalla otettuja. Sellaisia aatelismiehiä ei ole ennen nähty eikä tavattu..

AGAFJA. No, minkälaisia, minkälaisia, kerro?

FJOKLA. Oivallisia, kaikki niin hyviä ja säännöllisiä miehiä. Baltasar Baltasarovitsh Shevakin, niin mainio mies, sotalaivastossa on palvellut, — hän sopii sinulle erinomaisesti. Sanoi tarvitsevansa lihoissaan olevan morsiamen, kuihtuneista ei välitä. Sitte Ivan Pavlovitsh, joka palvelee ulosottomiehenä; hän on niin mahtava, ettei vain joka mies pääse hänen puheilleen. Niin huomiota herättävä ja lihava. Ja kun hän kiljahti minulle: "Elä lorua minulle joutavia, että muka morsian on semmoinen ja semmoinen, vaan sano suoraan paljonko hänellä on irtainta ja kiinteää omaisuutta?" "Niin ja niin paljon" — selittelin hänelle. "Sinä valehtelet, koiran penikka!" Ja päästi vielä sellaisen sanan, että on aivan säädytöntä sinulle kertoa. Siinä silmänräpäyksessä hoksasin, että tämä oli mahtava ja tärkeä herra.

AOAFJA. Kerro, ketä vielä?

FJOKLA. Vielä on Nikanor Ivanovitsh Anutshkin. Hän on erittäin hieno, huuletkin aivan kuin mansikka, kultaseni, aivan kuin mansikka. Mainehikas herra. Minulle pitää olla, sanoo, sellainen morsian, joka on sievä ja sellaisen sivistyksen saanut, että osaa ranskaa puhua. Erittäin hienokäytöksinen herra, oikea saksalainen. Niin siroryhtinen, jalatkin niin pienet ja sievät.

AGAFJA. Ei minua nuo laihat ja hienoruumiiset herrat miellytä... minä en tiedä... minä en näe niissä mitään, joka...

FJOKLA. No, jos sinä haluat lihavampaa, niin ota sitte Ivan Pavlovitsh. Häntä parempaa ei mitenkään voi valita. Se nyt sitte vasta on herra, oikea herra. Tuskin näistä ovista mahtuu sisään.

AGAFJA. Kuinka vanha hän on?

FJOKLA. Nuori mies vielä. Saattaa olla viidenkymmenen paikkeilla, tuskin sitäkään.

AGAFJA. Entä sukunimi?

FJOKLA. Ai, sukunimi: Ivan Pavlovitsh Kana.

AGAFJA. Onko se hänen nimensä?

FJOKLA. On.

AGAFJA. Ah, jumalani, minkälainen nimi! Kuulepp, Fjokla kulta, jos minä nyt menen hänelle ja minua ruvetaan sanomaan Agafja Tihonovna Kanaksi? Jumala ties miltä se kuuluu.

FJOKLA. Rauhoitu, kultaseni, kyllä Venäjän maassa on samallaisia sukunimiä. Sylkäset vain ja ristit silmäsi, etkä välitä yhtään mitään tuota nimeä kuullessasi. Mutta, vähätpä siitä, löytyy niitä vielä toisiakin. Jos sinua ei miellytä tämä sukunimi, niin ota sitte Baltasar Baltasarovitsh Shevakin — mainio sulhanen.

AGAFJA. Minkälainen hänellä on tukka?

FJOKLA. Sievä tukka.

AGAFJA. Entä nenä?

FJOKLA. Nenäkin on ylen soma. Mutta elähän suutu: hänen asuntonsa on niin tyhjä, ettei siellä näe muuta kuin piipun, ei mitään kalustoa.

AGAFJA. Keitä sinulla on vielä.

FJOKLA. Akim Stepanovitsh Pantelejev, virkamies, nimineuvos. Änkyttää hieman puhuessaan, mutta sensijaan niin vaatimaton.

ARINA. Aina sinä vain hoet: virkamies ja virkamies, mutta eikö hänellä ole tapana ryypiskellä, sanopa se, ole hyvä.

FJOKLA. Kyllä hän juopi, en väitä vastaan, kyllä hän ryypää. Mutta mitäpä siitä, onhan hän nimineuvos, ja sitte lisäksi niin turkasen hyvänsävyinen.

AGAFJA. Ei, minä en tahdo, että mieheni olisi juoppo.

FJOKLA. Kuten tahdot, muoriseni. Jos toinen ei kelpaa, niin valitse sitte toinen. Muuten, mitä sillä nyt on väliä, jos joskus ottaa ryypyn liikaa? Eihän hän koko viikkoa ole juovuksissa, sattuu päivä, että hän on selvänäkin.

AGAFJA. No keitä vielä?

FJOKLA. Niin, on vielä eräs, mutta hän on sellainen... jääköön jumalan haltuun. Nämä ovat parempia.

AGAFJA. Sanohan toki kuka hän on?

FJOKLA. Ei haluttaisi puhua hänestä. Onhan hän tosin valtioneuvos ja merkkikin koristaa rintaa, mutta niin hidas on miehekseen: häntä ei saa edes houkutelluksi ulos huoneestaan.

AGAFJA. Keitä vielä? Sinähän olet vasta kertonut viidestä ja sanoit olevan kuusi.

FJOKLA. No, eivätkö ne ala sinulle riittää. Katsohan vaan, ettei äkkiä pääsi mene pyörälle. Äskenhän juuri säikähdit niin kovasti.

ARINA. No, mitä noista sinun aatelismiehistäsi? Vaikka sinulla olisi niitä kokonaista kuusi kappaletta, niin sittekin yksi ainoa kauppias voittaa heidät kaikki.

AGAJJA. Eihän toki, Arina Panteleimonovna, kyllä aatelismies on arvokkaampi.

ARINA. No, mitä siitä kunniaista. Katsopa esim. kun Aleksei Dimitrijevitsh sopulinnahkainen hattu päässään kiittää hevosillaan katuja pitkin niin että pois vaan tieltä...

AGAFJA. Mutta kun aatelismies tulee sellaista kauppiasta vastaan niin hän sanoo: "Mitä sinä, kauppiaspahanen, annappa tietä! tahi näytäppä minulle parasta samettia." Ja kauppias vastaa nöyrästi: "Olkaa hyvä, herra!" — "Otappa hattu päästäsi, tollo!" — niin sanoo aatelismies kauppiaalle.

ARINA. Mutta jos kauppias tahtoo, niin hän ei annakkaan verkaa, mitenäs silloin aatelismies. Jää alastomaksi eikä pääse liikkumaan?

AGAFJA. Hän antaa selkään kauppiaalle.

ARINA. Kauppias valittaa poliisille.

AGAFJA. Mutta aatelismies valittaa kauppiaan päälle sinatyörille.

ARINA. Ja kauppias kupernyörille.

AGAFJA. Ja aatelismies...

ARINA. Valehtelet, valehtelet, aatelismies! Kupernyöri on sinatyöriä korkeampi. Aivan hullaantui näihin aatelismiehiinsä. Mutta sattuu sitä että aatelismiehenkin täytyy joskus kumartaa... (Ovikelloa soitetaan). Soitettiin siellä?

FJOKLA. No, hyvänen aika, siinä ne nyt ovat!

ARINA. Kutka ne?

FJOKLA. Ne... joku sulhasista.

AGAFJA (hätkähtäen.) Ah!

ARINA. Pyhimykset armahtakaa meitä syntisiä! Huone on aivan siivoomatta. (Tarttuu kaikkeen, mitä vain pöydällä on, ja juoksentelee ympäri huonetta). Pöytäliinakin tuossa on aivan likainen. Dunjashka, Dunjashka! (Dunjashka tulee.) Tuo pian puhdas pöytäliina!

(Ottaa pöytäliinan ja hyörii huoneessa).

AGAFJA. Ah, tätikulta, mitä minun on tehtävä? minähän olen melkein paitasillani.

ARINA. Voi tyttöseni, juokse pian pukeutumaan! (Häärii huoneessa. Dunjashka tuo pöytäliinan. Soitetaan.) Juokse ja sano, että "heti!"

(Dunjashka huutaa kaukaa: Heti:)

AGAFJA. Täti! Hameeni ei ole silitetty.

ARINA. Ah, laupias jumala, armahda meitä! Ota toinen hame!

FJOKLA (juosten.) Miksi Te ette tule? Agafja Tihonovna, kiiruhtakaa kultaseni. (Kuulee soiton). Voi, voi, hän odottaa yhä.

ARINA. Päästä hänet sisään ja pyydä odottamaan.

(Dunjashka juoksee eteiseen ja avaa oven. Kuuluu ääniä. Kotona? — Kotona, olkaa hyvä, käykää sisään. Kaikki koettavat uteliaina tirkistää oven raosta eteiseen).

AGAFJA (säikähtäen huudahtaa.) Ah, miten lihava!

FJOKLA. Tulee, tulee (kaikki juoksevat täyttä laukkaa pois).

XIV Kohtaus.

Ivan Pavlovitsh Kana ja Dunjashka.

DUNJASHKA. Odottakaa täällä.

(Poistuu).

KANA. Saattaahan odottaa, saattaapa kyllä, kunhan vain en viipyisi liian kauan: poistuin departementista ainoastaan muutamaksi minutiksi. Äkkiä saattaa pistää kenraalin päähän kysästä: "Missä ulosottomies?" "Morsianta meni katsomaan"... Kunhan vain se ei antaisi minulle sellaista morsianta, että... Mutta annappa, kun katsotaan vielä kerran luetteloa. (Lukee) "Kaksikerroksinen kivitalo". (Kohottaa katseensa ja silmäilee kattoa). Oikein! "Kaksi sivurakennusta, toinen kiviperustuksella, toinen puinen..." No, tuo puurakennus on huononpuoleinen... Vaunut, parilla ajettava reki, pari vallyä, isompi ja pienempi. Kenties kelpaavat reumatismin aikana. Ämmä tosin vakuutti, että ovat parasta lajia; hyvä on, olkoot vain. "Kaksi tusinaa hopealusikoita..." Tietystihän talossa tarvitaan hopealusikoita. "Kaksi ketunnahkaturkkia..." Hm. "Neljä suurta untuvapatjaa ja kaksi pientä." (Puristaa huulensa yhteen) "Kuusi paria silkki- ja kuusi paria karttuunipukua, kaksi yöviittaa, kaksi..." No, tämä on joutava pykälä! "Alusvaatteita, lautasliinoja..." No, tehkään tässä, miten itse haluaa. Muuten on ajoissa otettava kaikesta selvä. Nyt saattavat luvata kaikki, sekä talon että vaunut, mutta kun olet mennyt naimisiin, huomaatkin omistavasi ainoastaan untuvapatjoja ja höyhentyynyjä.

(Kuuluu soitto. Dunjashka juoksee kamarin läpi avaamaan ovea.

Kuuluu ääniä: Kotona? Kotona).

XV Kohtaus.

Ivan Pavlovitsh ja Anutshkin.

DUNJASHKA. Odottakaa täällä. He saapuvat heti.

(Poistuu. Anutshkin kumartaa).

KANA. Hyvää päivää!

ANUTSHKIN. Minulla on kenties kunnia puhua talon suloisen emännän isän kanssa?

KANA. Ei suinkaan, ei minkään isän kanssa. Minullahan ei ole vielä lapsia.

ANUTSHKIN. Ai, anteeksi, anteeksi.

KANA (syrjään.) Tuon miehen naama tuntuu epäilyttävältä: eiköhän tuo vain liene tullut samoissa aikeissa kuin minäkin (Ääneen.) Teillä arvatenkin on jotakin asiaa talon emännälle?

ANUTSHKIN. Ei ole, ei ole mitään — poikkesin vain taloon kävelymatkalla ollessani.

KANA (syrjään.) Valehtelee, valehtelee, kävelymatkalta! Naida tahtoo, konna!

(Ovikello soi. Dunjashka juoksee avaa maan.
Eteisessä ääniä: Kotona? Kotona.)

XVI Kohtaus.

Samat ja Shevakin (tyttö jälessä.)

SHEVAKIN (Dunjashkalle.) Olkaa hyvä, armaani, puhdistakaa minua... Kadulla on koko paljon pölyä. Katso tuolla, ota pois tuo untuva, ole hyvä. (Kääntää itseään.) Niin. Kiitos, sydänpölyni. Ei, katsoppa vielä, hämähäkkikö se tuolla kiipee! Entä takaa, puhdas? Kiitosi Kas, tuossa taitaa olla vielä. (Silittää kädellään hännystakkinsa hihaa ja katsoo Anutshkiniin ja Ivan Pavlovitshiin). Aito englantilaista kangasta! Kyllä se on kestänyt! Kun laivastomme oli Sisiliassa v. 25, ostin sen sieltä midshipsmanina ollessani ja teetin univormun; Pavel Petrovitshin aikana 801 pääsin luutnantiksi, verka oli silloin vielä aivan uusi; 814 teki laivastomme matkan maailman ympäri, ja silloin oli takki hiukan reunoista kulunut. Ja vasta kun otin virkaeron 815, annoin sen kääntää. Jo 10 vuotta olen sitä nyt käyttänyt ja vieläkin se on melkein uusi. Kiitos kultaseni, m... kaunokaiseni!

(Tekee hänelle liikkeen kädellään, astuu peilin eteen ja sivelee köykäisesti hiuksiaan.)

ANUTSHKIN. No, minkälaista siellä Sisiliassa, sallikaa kysyä. Tehän suvaisitte lausua sanan Sisilia: Kaunis maa tuo Sisilia, vai mitä?

SHEVAKIN. Ihana maa! Kolmekymmentä neljä päivää viivyimme siellä; näköala siellä on aivan hurmaava, vakuutan sen, hyvät herrat. Niitä vuoria, niitä puita, kranaattipuita, ja joka paikassa sitte noita pieniä italiattaria, sellaisia ruususia, että aivan vaistomaisesti teki mieli ottaa suukkonen.

ANUTSHKIN. Ja saaneet hyvän sivistyksen.

SHEVAKIN. Erinomaisen! Ainoastaan kreivittäret saattavat meillä olla niin sivistyneitä kuin italiattaret. Tapahtui joskus kadulla kävellessäni — venäläisellä luutnantilla nähkääs on tietysti olkapoletit tässä (näyttää kädellä) kultaompeluksilla koristetut olkapoletit, — niin sattuu, että tapaavat tuollaisen kaunottaren, mustasilmäisen. — Italiassa on jokaisessa talossa verannat ja katot sellaiset kuin tämä lattia, aivan tasaiset, — no, niin, katsot sinne ja näet siellä ruusun istuvan. No jotta et olisi tompeli, niin luonnollisesti... (Kumartaa ja tervehtii sotilaan tavoin). Luonnollisesti. Ja puku sitte: Tässä silkkikangasta, nauhanen, korvarenkaat y.m. kaikellaisia naisten koristuksia... sanalla sanoen oikea herkkupalanen...

ANUTSHKIN. Sallikaa vielä kysyä mitä kieltä Sisiliassa puhutaan.

SHEVAKIN. Kaikki puhuvat ranskankieltä, luonnollisesti.

ANUTSHKIN. Kaikki naiset puhuvat ranskaa?

SHEVAKIN. Jok'ikinen. Te ette ehkä usko, kun sanon teille, että me kolmeenkymmeneen neljään päivään, jotka vietimme siellä, emme kertaakaan kuulleet heidän suustaan venäläistä sanaa.

ANUTSHKIN. Ei ainoatakaan sanaa.

SHEVAKIN. Ei ainoatakaan. Minä en puhu heidän aatelismiehistään ja muista singnoreistaan, s.o. heikäläisistä upseereista; mutta ottakaapa esim. joku sikäläinen pelkkä työmies, moukka, joka kantaa selässään kaikellaista roskaa, ja koettakaa sanoa hänelle: "Anna, veliseni, leipää" — niin hän ei ymmärrä. Mutta sanoppa hänelle ranskaksi: "Dateci del pane", tai "portate vino!" — niin ymmärtää ja täyttää, heti pyyntösi.

KANA. Mieltäkiinnittävä maa, huomaan minä, tuo Sisilia. Tehän sanoitte työmies, moukka, no, minkälainen hän on? samallinenko kuin meikäläinen — leveäharteinen, joka kyntää peltoja, niinkö?

SHEVAKIN. En voi sanoa: en nähnyt, käyvätkö he peltotöissä, mutta mitä tulee nuuskan käyttöön, niin voin teille sanoa, että he eivät ainoastaan nuuskaa, vaan panevatpa vielä huuleensakin. Matka on myöskin hyvin huokea. Siellä on melkein kaikkialla vettä, ja kaikkialla gondooleja... On tietysti luonnollista, että siinä istuu pikku italiatar, tuommoinen ruusunen, valkoiseen etusimeen ja liinaseen puettuna! Seurassamme oli muutamia englantilaisia upseereja; hekin merimiehiä, alussa tuntui todellakin omituiselta, kun emme ymmärtäneet toinen toistamme; mutta kun sitten tulimme hyväiksi tutuiksi, tulimme mainiosti toimeen. Osota sormellasi esim. pulloa tai lasia, niin kohta hoksaa, että se merkitsee juomista, pistä esim. nyrkkisi suhusi ja mauskuttele huulillasi: paf, paf — se merkitsee

tupakoimista. Yleensä minä voin sanoa teille, että kieli on jotenkin helppoa oppia; merimiehemme alkoivat parissa kolmessa päivässä aivan hyvin ymmärtää toisiaan.

KANA. Erittäin ihanaa, huomaa minä, on elämä vierailta mailla — on erittäin mieluista tutustua henkilöön, joka on paljon nähnyt. Sallikaa kysyä: kenen kanssa minulla on kunnia puhua?

SHEVAKIN. Shevakin, virastaan eronnut luutnantti. Sallikaa minun puolestani myöskin kysyä, kenen kanssa minulla on kunnia puhella?

KANA. Ulosottomies Ivan Pavlovitsh Kana.

SHEVAKIN (Ei kuullut.) Niin, olen minäkin haukannut palasen. Matkaa kestää, tiedän ma, vielä melko pitkälti, ja ilmakin on kylmäkö, siitpä purasinkin sillipalasen ja leipää.

KANA. Ei, te ette ymmärtäneet minua, minun sukunimeni on Kana.

SHEVAKIN (Kumartaen.) Ah, anteeksi! olen vähän huonokuuloinen. Minä ajattelin todellakin, että Te tahdoitte sanoa syöneenne kanaa.

KANA. Niin, minkä sille mahtaa! Tahdoinhan tosin jo pyytää kenraalia, että hän sallisi minun ottaa nimekseni Kananen, mutta sukulaiseni saivat estetyksi, sanoivat että silloin olisi melkein sama, jos nimeni olisi Munanen.

SHEVAKIN. Niin, sattuuhan sitä. Siinä meidän kolmannessa eskaaderissa oli kaikilla, sekä upseereilla että matruuseilla, omituisia sukunimiä! Virutusastia, Juoppolalli, Palanut paisti. Nämä olivat luutnantteja. Mutta erään midshipsmanin, oikein kelpo midshipsmanin, nimi oli Läpi. Sattui, että kapteeni huusi hänelle: "Hoi Läpi, tuleppa tänne!" Kaikki tekivät pilaa hänestä: "Siinäpä vasta Läpi", sanottiin hänelle useinkin.

(Eteisestä kuuluu soitto. Fjokla juoksee huoneen poikki)

KANA. Ahaa, päivää, muorikulta.

SHEVAKIN. Hyvää päivää, mitä kuuluu, sydänkäpyseni.

ANUTSHKIN. Päivää, Fjokla Ivanovna.

FJOKLA. (Juoksee kiireesti.) Kiitoksia, kiitoksia, hyvät isät, terveyttä kuuluu!

(Avaa oven, eteisestä kuuluu ääniä: Kotona? Kotona. Sitte muutamia kuiskaten lausuttuja sanoja, joihin Fjokla vastaa harmistuneella äänellä: Katsoppa mokomaa!)

XVII Kohtaus.

Samat, Kotshkarev, Podkolesin ja Fjokla.

KOTSHKAREV (Podkolesinille.) Muista vaan pitää kuranssia, muuta ei tarvita. (Katsahtaa ympärilleen ja kumartaa hiukan hämmennyksissään; itseksensä.) Hitto vie, minkälainen väkijoukko! Mitä tämä merkitsee? Ovatkohan nekin sulhasia? (Sysäsee Fjoklaa ja puhuu hänelle hiljaa.) Miltä ilmansuunnilta olet koonnut tuollaisen varisjoukon — hä?

FJOKLA (Puoliääneen.) Ei ne variksia ole, kunniallisia ihmisiä kaikki.

KOTSHKAREV (Fjoklalle.) Ei noista noista vieraista väliä, nukkavieru kauhtanoita.

FJOKLA. Elä nuolase ennenkuin tipahtaa. Itselläsikään ei ole mitään syytä ylvästellä: väliin saat leivättä lientä, väliin lientä leivän kanssa.

KOTSHKAREV. Varmaankin noilla sinun rikkaillasi on reikä joka taskussa. (Ääneen.) Mitä hän tekee? Tämä ovi luultavasti vie hänen makuuhuoneeseensa.

(Lähestyy ovea.)

FJOKLA. Häpeämätön! Sanottiinhan sinulle, että hän on pukeutumassa.

KOTSHKAREV. Viis siitä! Mitä sillä väliä? Katsahdan vain hieman, ei muuta.

(Tirkistää ovenraosta.)

SHEVAKIN. No, sallikaa minunkin tyydyttää uteliaisuuttani.

KANA. Sallikaa minun katsahtaa ainoastaan vilaukselta.

KOTSHKAREV (Katsoo edelleen.) Ei siellä mitään näy, hyvät herrat. Ei voi erottaa, mikä siellä valkealta kuumottaa, onko se nainen, vaiko tyynyn päällys.

(Kaikki tunkeutuvat kuitenkin ovelle ja koettavat tirkistää.)

KOTSHKAREV. Sss... joku tulee.

(Kaikki hyppäävät pois ovelta.)

XVIII Kohtaus.

Samat ja Arina Panteleimonovna ja Agafja Tihonovna.

(Kaikki kumartavat.)

ARINA. Missä asioissa suvaitsette kunnioittaa meitä vierailullanne?

KANA. Näin sanomalehdistä, että haluatte ottaa vastaan puutavaran ja halkojen hankinnan ja siitä syystä — olen näet ulosottomiehen virassa kruunun palveluksessa — tulin kysymään, minkälaista tavaraa ja kuinka paljon ja minkä ajan kuluessa te voisitte hankkia.

ARINA. Vaikka mitään tilauksia emme otakaan vastaan, olemme kuitenkin iloisia tulostanne. Mikä nimenne?

KANA. Kolleginasessori Ivan Pavlovitsh Kana.

ARINA. Pyydän nöyrimmästi, istukaa. (Käännytty Shevakiniin.) Sallikaa kysyä...

SHEVAKIN. Minäkin luin sanomalehdistä jonkun ilmoituksen. Annappa lähden käymään, tuumin itsekseni. Ilma oli erinomainen, maa viheriän ruohon peitossa...

ARINA. Mikä teidän nimenne?

SHEVAKIN. Entinen meriväenluutnantti Baltasar Baltasarovitsh Shevakin 2:n. Oli meillä myöskin toinen Shevakin, mutta se jo otti ennen minua virkaeron, haavottui, hyvä rouva, polven kohdalta; kuula sattui niin omituisesti, ettei se koskettanut polvea ollenkaan, vaan lävisti janteet ikäänkuin neulalla olisi ommellut, sillä tavalla nähkääs, että kun sattuu hänen lähetyvilleen niin näyttää aivan siltä kuin hän aikoi iskeä sinua polvella takaapäin.

ARINA. Pyydän nöyrimmästi, istukaa. (Kääntyen Anutshkiniin.) Sallikaa kysyä, missä asioissa saavuitte?

ANUTSHKIN. Naapurina. Asun aivan teidän naapurinanne.

ARINA. Suvaitsetteko asua kauppiaan vaimo Tulubovan asunnossa tuolla vastapäätä.

ANUTSHKIN. En. Asun vielä Hiekoilla, mutta aijon aikaa myöten muuttaa tänne naapuriksi tähän kaupunginosaan.

ARINA. Pyydän nöyrimmästi: istukaa. (Kääntyen Kotshkareviin.) Sallikaa kysyä...

KOTSHKAREV. Ettekö todellakaan tunne minua? (Kääntyen Agafjan puoleen.) Ettekö tekään, neiti?

AGAFJA. Minusta tuntuu, että en ole koskaan nähnyt teitä.

KOTSHKAREV. Koettakaapa muistella: varmastikin olette nähnyt minut jossakin.

AGAFJA. En todellakaan muista, missä. Jollei se olisi ollut Birjushkinien luona.

KOTSHKAREV. No, juuri siellä.

AGAFJA. Ah! Tiedättekö, mikä onnettomuus hänelle tapahtui.

KOTSHKAREV. Kuinkas muuten — hän joutui naimisiin.

AGAFJA. Ei, mitä pahaa siinä olisi. Hän taittoi jalkansa.

ARINA. Ja pahasti taittoikin. Palasi myöhään kotiin hevosella. Kuski oli juovuksissa ja kaatoi rattaat.

KOTSHKAREV. Niin, jotakin muistelen tapahtuneen: hän joutui naimisiin tai taittoi jalkansa.

ARINA. Mikä nimenne?

KOTSHKAREV. Kyllä sanon — Ilja Fomitsh Kotshkarev; sukulaisiahan me olemme: vaimoni puhuu lakkaamatta teistä... Sallikaa, sallikaa (ottaa Podkolesinin kädestä): ystäväni Podkolesin, Ivan Kusmitsh, hovineuvos, ekspeditöörinä palvelee, yksin hoitaa kaikki asiat virkatoimessaan.

ARINA. Mikä nimenne?

KOTSHKAREV. Podkolesin, Ivan Kusmitsh Podkolesin. Tirehtööri on virastossa ainoastaan näön vuoksi, tämä yksin hoitaa kaikki asiat, Ivan Kusmitsh Podkolesin.

ARINA. Vai niin. Pyydän nöyryimmästi: istukaa.

XIX Kohtaus.

Samat ja Starikov.

STARIKOV (Kumartaa hyvin nopeasti, kauppiaan tapaan, vähän sivuttain.) Palvelijanne, Arina Pantelejevna! Pojat siellä Gostini dvorissa kertoivat, että aiotte myydä villoja.

ARINA (Kääntyy halveksien, lausuu puoliääneen, mutta kuitenkin niin kovaa, että hänkin kuulee). Ei tämä ole mikään kauppapuoti.

STARIKOV. Peijakas! Sopimattomaan aikaan taisin tulla? Ilman meitäkin olisivat tainneet asian sopia.

ARINA. Pyydän, pyydän, Aleksei Dmitrijevitch; vaikka villoja emme kauppakaan, olemme kuitenkin iloisia tulostanne. Pyydän nöyryimmästi istumaan.

(Kaikki istuvat. Äänettömyys.)

KANA. Omituinen ilma nykyisin; aamulla näytti aivan siltä kuin tulisi sade, mutta tuntuu menneenkin ohi.

AOAFJA. Niin; ei tästä ilmasta ole mihinkään, joskus on kirkasta, joskus taas aivan siinä tuokiossa sade tulossa. Ikävä, hyvin ikävä ilma.

SHEVAKIN. Neitiseni, me olimme Sisiliassa kevät aikaan, meidän aikamme mukaan helmikuussa. Sattui että kun läksi ulos, oli kirkas ilma ja sitte äkkiä sade, rankka sade.

KANA. Kaikkein ikävintä on se, että kun sellaisella ilmalla täytyy istuskella yksin. Toista on naiseen ihmisen, hänellä ei ole ikävä, mutta yksinäiselle se on aivan...

SHEVAKIN. Kuoleman ikävä, aivan kuoleman ikävä!

ANUTSHKIN. Niin, samaa minäkin.

KOTSHKAREV. Sanos muuta, aivan kiduttavaa, ei mitään iloa, jumala armahda sellaiseen tilaan joutumasta.

KANA. Neitiseni, jos teidän tulisi valita itsellenne? Sallikaa minun saada tietää teidän makunne. Anteeksi, että minä näin suoraan. Missä virassa soisitte miehellenne olevan?

SHEVAKIN. Tahtoisitteko, neitiseni, että teillä olisi mies, joka on ollut tekemisissä meren myrskyisten aaltojen kanssa.

KOTSHKAREV. Ei, ei! Minun mielestäni on parhain ihminen se, joka yksin hoitaa melkein koko departementin asiat.

ANUTSHKIN. Miksi virittää ennakkoluuloja? Miksi tahdotte halveksia henkilöä, joka, vaikkakin on palvellut jalkaväessä, kuitenkin osaa pitää ylhäisen seuraelämän sääntöjä arvossa?

KANA. Päättäkää te, hyvä neiti!

AGAFJA (Vaikenee.)

FJOKLA. Vastaa, armaani, sano heille jotakin.

KANA. Mitä sanotte, neiti.

KOTSHKAREV. Mikä on teidän mielipiteenne, Agafja Tihonovna?

FJOKLA (Hiljaa Agafjalle.) Sano, sano jotakin, vaikka: "Kiitän nöyryimmästi", tai "mitä suurimmalla mielihalulla" jotakin sellaista. Eihän sovi istua aivan ääneti.

AGAFJA (Hiljaa.) Minua hävettää, todellakin hävettää: minä lähdän pois, täti, istukaa te minun sijastani.

FJOKLA. Ah, elä toki saa aikaan sellaista häväistystä, elä mene; häpäiset itsesi aivan kokonaan. Jumala ties mitä ne sinusta ajattelevatkaan.

AGAFJA. Ei, kyllä minä menen, menen, menen.

(Juoksee pois. Fjokla ja Arina seuraavat häntä.)

XX Kohtaus.

Samat, paitsi Arinaa, Agafjaa ja Fjoklaa.

KANA. No, siinä nyt sait, kaikki menivät pois! mitä tämä merkitsee?

KOTSHKAREV. Jotakin on luultavasti tapahtunut.

SHEVAKIN. Niin, kenties puku meni epäkuntoon... No, panevat paikoilleen... ehkäpä kaulus oli vinossa... tai piti neuiloilla kiinnittää jokin kohta.

(Fjokla tulee sisään, kaikki hyökkäävät hänen kimppuunsa kysyen: mitä, mitä tapahtui?)

KOTSHKAREV. Jotakin on tapahtunut?

FJOKLA. Mitä olisi voinut tapahtua? Ei yhtään mitään.

KOTSHKAREV. No, miksikä hän poistui.

FJOKLA. Häntä rupesi hävettämään ja siksi hän meni. Hävetti niin, ettei voinut istua paikallaan. Pyytää anteeksi ja kutsuu illaksi teetä juomaan.

(Menee).

KANA (Syrjään.) Hm! kuppi teetä! Sentähden minä en pidäkään kosimisesta, tyhjää touhua vaan; tänään ei sovi, olkaa hyvä tulkaa huomenna teelle, ja ylihuomiseksi sama pyyntö, miettiä näet täytyy. Paljasta roskaa. Eihän asia ole sellainen, joka pään pyörälle panee! Minäkin, piru vie, olen virkamies, eikä minulla ole aikaa kaikkeen.

KOTSHKAREV (Podkolesinille.) Emäntä ei näytä rumalta, vai mitä.

PODKOLESIN. Ei näytä.

SHEVAKIN. Talon tytär on sievä.

KOTSHKAREV (Syrjään.) Hitto vieköön. Tuo pöllö on rakastunut. Vielä tässä väliin tuppautuu. (Ääneen.) Aivan ruma, aivan ruma.

KANA. Nenä on suuri.

SHEVAKIN. No, ei, sitä minä en huomannut. Hän on tuommoinen ruusunen.

ANUTSHKIN. Minä en ole samaa mieltä. Ei, en minä nyt juuri sitä tahtonut sanoa... Epäilenpä päinvastoin omasta puolestani tokko hän osaa edes käyttäytyä ylhäisessä seurapiirissä. Niin, ja osanneeko hän edes ranskaakaan.

SHEVAKIN. No, miksi te ette koetellut, rohkenen kysyä teiltä, miksi ette puhunut hänelle ranskaa. Kenties hän taitaa sitä.

ANUTSHKIN. Te luulette että minä puhun ranskaa? Ei hyvä herra, minulla ei ole ollut onnea saada sellaista kasvatusta. Minun isäni oli ilkiö, nauta. Hän ei edes ajatellutkaan opettaa minulle ranskaa. Olin silloin vielä pieni, helppo olisi ollut opettaa, maksoi vain vaivan antaa paljaan päälle, niin kyllä olisin oppinut, varmasti olisin oppinut.

SHEVAKIN. No, entä nyt. Te kun itse ette osaa ranskaa, niin mitä hyötyä siitä teille on, jos hän...

ANUTSHKIN. Ah, ei, ei. Nainen on aivan toisessa asemassa. On välttämätöntä, että hän osaa, muuten hän ei tiedä, kuinka käyttäytyä (tekee liikkeitä) ei mikään käy niinkuin pitäisi käydä.

KANA (Syrjään.) No, siitä huolehtikoon joku toinen, en vain minä. Minä puolestani lähden ulos pihamaalle katselemaan taloa ja sivurakennusta sieltä puolen; jos kaikki on kuin olla pitää, niin miksipä en iltasella päättäisi asiaa. Eivät nuo sulhasmiehet ole minulle vaarallisia, liiaksi vetelää väkeä. Eivät morsiamet sellaisista välitä.

SHEVAKIN. Lähden polttamaan piipullisen tupakkaa. Eikö meillä ole sama matka? Sallikaa kysyä, missä asutte?

ANUTSHKIN. Hiekoilla, Petrovskin kadulla.

SHEVAKIN. Ei, tulee kierrosta: minä asun Vasili Ostrovissa 18:lla linjalla, mutta saman tekevä muuten, minä saatan teitä.

STARIKOV. Ei, kyllä tässä on jotakin nurinkurista. Ka, muistakaa sitte meitäkin, Agafja Tihonovna! Minun tervehdykseni, hyvät herrat!

(Kumartaa ja menee).

XXI Kohtaus.

Podkolesin ja Kotshkarev.

PODKOLESIN. No, mitä mekään tässä odotamme?

KOTSHKAREV. Olihan emäntä sinunkin mielestäsi suloinen vai mitä?

PODKOLESIN. Tunnustan, ettei hän minua lainkaan miellyttänyt.

KOTSHKAREV. Mitä, mitä nyt? Äskenhän juuri itse sanoit, että hän on kaunis.

PODKOLESIN. Niinpä niin, mutta... mutta jotakin siltä puuttuu: nenäkin on pitkä, eikä ranskaakaan osaa puhua.

KOTSHKAREV. No mitä vielä löysit? Mitä sinä siitä ranskankielestä?

PODKOLESIN. No, kyllä se vain on sillä tavalla, että on sen morsiamen osattava ranskankieltä.

KOTSHKAREV. Mitä varten?

PODKOLESIN. Siitä syystä, että... no en minä nyt tiedä minkä vuoksi, mutta jos hän ei sitä osaa, niin hänestä ei ole mihinkään.

KOTSHKAREV. Kyllä sinä olet koko matkija: joku pöllö sattuu sanomaan jotakin ja sinä sitte kohta perästä. Hän on kaunis, oikein kaunis, sellaista tyttöä et löydä mistään.

PODKOLESIN. Miellytti hän minuakin alussa, mutta kun sitte rupesivat puhumaan, että pitkä nenä, pitkä nenä, niin aloin minäkin tarkastaa tyttöä ja huomasin, että hänellä todellakin on koko pitkä nenä.

KOTSHKAREV. Kylläpä olet sokea! Hölmö, etkö todellakaan huomannut että he juttelivat, saattaakseen vain sinut vieraantumaan hänestä. Enhän minäkään kehunut häntä, sehän on yleinen tapa. Ei, hyvä veli, sellaista tyttöä et jokapaikasta löydä! Katsoppa vain hänen silmiänsä! Hitto vieköön, mitkä silmät, niin turkasen elävät ja puheliaat. Entäpä nenä? Aivan kuin alabasteri, mutta eihän alabasteriaan kaikkia miellytä. Katselehan häntä vain vähän paremmin.

PODKOLESIN (Hymyillen.) Niin, minustakin hän alkaa taas tuntua kauniilta naiselta.

KOTSHKAREV. Tietysti hän on kaunis. Kuuleppa, hyvä veli; kun nyt toiset ovat menneet pois, lähdetään me hänen luokseen ja päätetään asia.

PODKOLESIN. Sitä minä en tee.

KOTSHKAREV. Miksi et?

PODKOLESIN. Sehän olisi liian julkeata. Meitä on koko joukko tarjolla. Antaa hänen itsensä valita.

KOTSHKAREV. Mitä sinä heistä, vai pelkäätkö kilpailua? Kyllä minä heistä suoriudun yhdessä minutissa.

PODKOLESIN. Kyllähän sinä suoriudut, mutta millä tavalla?

KOTSHKAREV. Se on minun asiani. Lupaa vaan minulle ettet kieltäydy.

PODKOLESIN. Miksikä en? Kernaasti minun puolestani. Tunnustan suoraan, että tahdon naida.

KOTSHKAREV. Kätesi!

PODKOLESIN (Ojentaa kätensä.) Tuossa!

KOTSHKAREV. Muuta en vaadikaan.

(Menevät.)

TOINEN NÄYTÖS.

Agafja Tihonovnan huone.

I Kohtaus.

Agafja Tihonovna yksin, sitte Kotshkarev.

AGAFJA. Kyllä se on todellakin vaikeata tuo valitseminen! Jos olisi edes yksi tai kaksi henkeä, mutta kun on kokonaista neljä kappaletta, niin valitse sitte miten haluat. Nikanor Ivanovitsh ei ole ruma, vaikkakin tietysti laihanpuoleinen. Ivan Kusmitsh ei myöskään ole ruma. Jos totta puhutaan, niin ei myöskään Ivan Pavlovitsh, hän on tosin lihava, mutta toiselta puolen niin arvokas. Sanokaa nyt, mitä minun on tehtävä. Baltasar Baltasarovitsh on myöskin ansiokas herra. Kyllä on vaikeata päättää, niin äärettömän vaikeata. Mutta jos Nikanor Ivanovitshin huulilla varustetulla miehellä olisi Ivan Kusmitshin nenä ja jos siihen lisättäisiin jonkun verran Baltasar Baltasarin joustavuutta sekä kenties hiukkasen Ivan Pavlovitshin lihavuutta, niin silloin kohta voisin tehdä päätökseni. Mutta nyt... Päätäkin alkaa kivistä. Minä luulen, että on parasta antaa arvan ratkaista asian. Jättää kaikki Jumalan haltuun: tulkoon mikä tuli, se olkoon mieheni. Kirjoitan paperilipulle kaikkien nimet, käärin kokoon ja tulkoon sitte mitä tahansa. (Menee pöydän luo, ottaa sakset ja paperia, leikkaa lippuja, käärii kokoon, jatkaen puhettaan.) Kyllä se on onnetonta tämä nuoren tytön asema, varsinkin kun vielä lisäksi on rakastunut. Miehen on aivan toista. Eikä tätä tahdota käsittää. No, nyt ne ovat valmiit, asetan vain ompelukoriin, ja sitte silmät kiinni, tulkoon mitä tuli. (Panee liput koriin ja sotkee ne käsillään.) Oi, miten kauheata... Kun nyt jumala sallisi, että sattuisi Nikonor Ivanovitsh! Ei, miksi juuri hän? parempi olisi Ivan Kusmitsh; niin, miksei hän, minkä puolesta hän olisi toisia huonompi. Ei, ei, minä en tahdo... sattuipa kuka hyvänsä. (Panee kätensä koriin ja ottaa yhden sijasta kaikki liput.) Ah, otin kaikki, kaikki yht'aikaa. Oi, kuinka sydäntäni pakottaa! Ei, minun täytyy ottaa ainoastaan yksi arpa, ainoastaan yksi! (Panee liput takaisin koriin ja sekottaa. Samalla tulee Kotshkarev hiljaa huoneeseen ja asettuu hänen taaksensa.) Ah, jos sattuisi Baltasar... mitä minä sanoin! — aijoin sanoa Nikonor Ivanovitsh... Ei, minä en tahdo, minä en tahdo! Määrätköön kohtalo!

KOTSHKAREV. No, ottakaa Ivan Kusmitsh, hän on paras.

AGAFJA. Ah! (Säikähtyneenä peittää silmänsä käsillään peljäten katsoa taakseen.)

KOTSHKAREV. Miksi peljästyitte? Elkkää peljätkö, minähän se olen. Todellakin, ottakaa Ivan Kusmitsh.

AGAFJA. Ah, minua hävettää: te kuuntelitte salaa.

KOTSHKAREV. Ei se mitään, ei se mitään. Olenhan teidän sukulaisenne. Eihän minun läsnäollessani tarvitse hävetä; paljastakaa ihanat kasvonne, hyvä neiti.

AGAFJA (Paljastaa kasvonsa puoliksi.) Kyllä minua todellakin hävettää.

KOTSHKAREV. No, valitkaa Ivan Kusmitsh.

AGAFJA. Ah! (Peittää jälleen kasvonsa.)

KOTSHKAREV. Hän on ihmeellinen mies, aivan täydellinen, hämmästyttävä!

AGAFJA (Paljastaa vähitellen kasvonsa.) Mitenkä sitte toisten käy? Entä Nikonor Ivanovitsh, onhan hänkin erinomainen ihminen.

KOTSHKAREV. Aivan joutava Ivan Kusmitshiin verrattuna.

AGAFJA. Kuinka niin?

KOTSHKAREV. Tietysti, Ivan Kusmitsh on mies... ihminen, jonka vertaista saa hakea.

AGAFJA. No, entä Ivan Pavlovitsh.

KOTSHKAREV. Hänkin on kelvoton, kuten kaikki toisetkin, aivan kelvoton.

AGAFJA. Näinköhän sitte aivan kaikki?

KOTSHKAREV. Aivan kaikki. Ajatelkaa ainoastaan, verratkaa heitä toisiinsa, Ivan Kusmitsh on paras. Kaikki toiset ovat aivan joutavaa väkeä, Ivan Pavlovitsh, Nikonor Ivaaovitsh ja kaikki muut, hitto ties, mitä he oikeastaan ovat miehiään!

AGAFJA. Mutta kyllä he ovat kaikki, oikein... vaatimattomia.

KOTSHKAREV. Vaatimattomia! mitä vielä, oikeita riitapukareitta, hurjaa väkeä. Tekeekö teidän mielenne todellakin tulla piestyksi jo häiden jälkeisenä päivänä.

AGAFJA. Oi, Jumalani! Kyllä tämä on vaikeata, voipiko olla mitään tämän pahempaa.

KOTSHKAREV. Tietysti ei. Tämän pahempaa ei voi edes keksiä.

AGAFJA. Te neuvotte siis, että ottaisın Ivan Kusmitshin.

KOTSHKAREV. Niin, minun neuvoni on se, että kaikkein paras on ottaa Ivan Kusmitsh. (Syrjään.) Asia taitaa onnistua. Podkolesin odottaa vierashuoneessa, lähden noutamaan hänet.

AGAFJA. Te ajattelette siis, että Ivan Kusmitsh...

KOTSHKAREV. Ehdottomasti Ivan Kusmitsh.

AGAFJA. Hyljätäkö sitte ne toiset?

KOTSHKAREV. Tietysti hyljätä.

AGAFJA. Mutta mitenkä minä teen sen? minua niin hävettää.

KOTSHKAREV. Mitä häpeämistä siinä on? Sanokaa yksinkertaisesti, että olette vielä niin nuori, ettekä siis vielä halua naimisiin.

AGAFJA. Mutta he eivät usko sitä arvatenkaan, rupeavat kyselemään, minkä vuoksi, minkä vuoksi?

KOTSHKAREV. Jos viipymättä haluatte saada eron heistä, niin sanokaa suoraan: "Korjatkaa luunne, moukat."

AGAFJA. Kuinka minä voisin sillä tavalla?

KOTSHKAREV. No, koettakaahan: minä vakuutan teille, minä vakuutan teille, että tämän jälkeen he pötkivät kaikki tiehensä.

AQAFJA. Mutta sehän olisi jo riidan haastamista.

KOTSHKAREV. Ettehän te kumminkaan tapaisi heitä senjälkeen. Yhdentekevää siis.

AGAFJA. Ei se tunnu hyvältä: sattuvat vielä suuttumaan.

KOTSHKAREV. Mikä vahinko se sitte olisi, jos suuttuisivatkin? Jos sillä olisi jotakin merkitystä, niin se olisi toista, mutta nyt voi sattua ainoastaan, että joku sylkäisee teitä vasten silmiä. Siinä kaikki.

AGAFJA. No, kas, siinä nyt näette!

KOTSHKAREV. Mitä siitä? Toisia on syljetty useampiakin kertoja, onpa totisesti! Minä tunnen esim. erään henkilön, mitä parhaimman miehen muuten. Mutta hän hyöri ja pyöri, kyllästytti lopulta päällikkönsä anomalla lakkaamatta palkanlisäystä, niin että tämä lopulta menetti malttinsa ja sylkäisi häntä suoraan silmille, aivan totta, suoraan silmille! "Tässä sinulle, — sanoo päällikkö, palkankorotusta,

— jätäkö minut rauhaan, saatana!" Mutta lisäsi kuitenkin palkkaa. Niin että mitä siitä, jos hän sylkäisi? Jos vielä nenäliina ei olisi sattunut olemaan käsillä, niin se olisi ollut toinen asia, mutta nyt hän otti sen heti taskustaan ja kuivasi kasvonsa. (Ovikelloa soitetaan.) Koputetaan: varmaan joku heistä; minä en haluaisi tavata heitä nyt. Eikö täältä pääse toista tietä pois.

AGAFJA. Kyllä keittiön kautta. Mutta minä ihan vapisen pelosta.

KOTSHKAREV. Ei se mitään. Rauhottukaa. jääkää hyvästi. (Syrjään.) Ja nyt Podkolesin tänne.

II Kohtaus.

KANA. Neitiseni, tulin tahallani vähän aikaisemmin voidakseni keskustella kanssanne kahdenkesken. Hyvä neiti, mitä tulee virka-arvooni, luulen, että olette siitä selvillä: palvelen kolleeginasessorina, olen päällikköni suosiossa, alaiseni tottelevat minua... elämäkumppani vain puuttuu.

AGAFJA. Niin, herra.

KANA. Nyt minä olen löytänyt elämäkumppanin. Te se olette, suloinen neiti. Sanokaa suoraan, niinkö vai ei? (Katsoo syrjäsilmyksin häneen.) Oi, eipä hän olekaan mikään laihankalskea saksatar, kuten moni muu. On hänellä lihaa.

AGAFJA. Olen vielä niin nuori... en ole vielä valmistautunut naimisiin.

KANA. Mitä sanotte? Mitä varten se naittaja-ämmä sitte niin puuhailee? Mutta, kentiespä haluattekin jotakin muuta sanoa — puhukaa pois... (Kuuluu ovikellon ääni.) Senkin vietävät, kun eivät anna toimittaa asioita.

III Kohtaus.

Samat ja Shevakin.

SHEVAKIN. Anteeksi, hyvä neiti, ehkä tulin vähän liian aikaisin. (Kääntyy ja huomaa Kanan.) Ah, onhan täällä muitakin... Hyvää päivää, Ivan Pavlovitsh!

KANA (Syrjään.) Mene helvettiin päivinesi! (Ääneen.) Mitä vastaatte, neitiseni? Sanokaa vain yksi ainoa sana: "niin" tai "ei?" (Kuuluu kellonääni.)

KANA (Sylkäsee harmissaan.) Taaskin soittavat!

IV Kohtaus.

Samat ja Anutshkin.

ANUTSHKIN. Hyvä neiti, kenties minä tulen aikaisemmin kuin hyvä tapa vaatii... (Huomattuaan toiset, huudahtaa ja kumartaa.) Palvelijanne!

KANA (Syrjään.) Mene hiiteen palvelijoinesi! Piruko sinutkin tänne toi, senkin laihakoipi! (Ääneen.) No, hyvä neiti, päättäkää nyt. Olen virkamies, joten minulla on vähän aikaa: — "niin", tahi "ei?"

AGAFJA (Hämillään.) Ei tarvitse... ei tarvitse... (Syrjään.) En tiedä mitä vastata.

KANA. Kuinka ei tarvita? Missä suhteessa ei tarvita?

AGAFJA. Minä en tarkoittanut mitään, en mitään... Enhän minä sitä... (Kooten voimiaan.) Menkää matkoihinne!... (Syrjään, lyöden kätensä yhteen.) Jumalani! mitä minä sanoin?

KANA. Kuinka "menkää matkoihinne?" Mitä merkitsee sananne: "menkää matkoihinne?" Sallikaa minun kysyä, mitä te tarkoitatte?

(Paneee kädet taskuunsa ja polkee jalkaansa uhkaavasti.)

AGAFJA (Katsoo häneen säikähtyneesti.) Ai, ai, hän lyö minua, lyö.

(Juoksee pois. Kana jää seisomaan suu auki. Arina Panteleimonovna saapuu sisään huudon kuultuaan, katsoo Kanaan ja kirkaisee: Voi, voi, hän lyöpi! ja juoksee pois.)

KANA. Mitä tämä nyt oikeastaan merkitsee! Onpa tämä koko juttu, totta tosiaan!

(Ovikello soi ja eteisessä ääniä.)

KOTSHKAREV. No, tule nyt, tule, miksi sinä pysähdyit.

PODKOLESIN. Mene sinä edellä. Tulen heti, korjaan vain hiukan valjaitani.

KOTSHKAREVIN ÄÄNI. Luikit taaskin pakoon.

PODKOLESIN. Enkä luiki! totta jumaliste en luiki!

V Kohtaus.

Samat ja Kontshkarev.

KOTSHKAREV. On sinulla niitä korjaamisia.

KANA (Kääntyen häneen.) Sanokaa, olkaa hyvä, eikö morsian ole koko töllö?

KOTSHKAREV. Mitä, onko jotakin tapahtunut?

KANA. Aivan käsittämätöntä. Juoksi pois kirkuen kuin hullu: "hän lyö, hän lyö!" Hitto ties, mitä tämä merkitsee.

KOTSHKAREV. Se on niin hänen tapaistaan: hän on hölmö.

KANA. Sanokaa, oletteko hänen sukulaisensa?

KOTSHKAREV. Olen tietysti.

KANA. Läheinenkin sukulainen, sallikaa minun kysyä?

KOTSHKAREV. Minä en oikein tiedä, äitini täti on jotakin sukua hänen isälleen, taikka sitte hänen isänsä jotakin sukua minun tädilleni. Vaimoni sen paremmin tietää, — sehän kuuluu vaimoväelle.

KANA. Joko hän on ollut kauankin tuollainen.

KOTSHKAREV. Aivan pienestä pitäen.

KANA. Olisi tietenkin parempi, jos olisi viisaampi, mutta menee se mukiin hömpsäpäinenkin, kunhan vain myötäjäiset ovat hyvät.

KOTSHKAREV. Hänellähän ei ole mitään perintöä.

KANA. Kuinka niin, no, entä kivitalo?

KOTSHKAREV. Kivitalo ainoastaan nimeksi. Mutta jos tietäisitte kuinka se on rakennettu, seinät tehty yhdestä ainoasta tiilirivistä ja väliin sitte sullottu kaikkea roskaa, muraa, lastuja y.m. rojua.

KANA. Mitä te puhutte?

KOTSHKAREV. Totta tietysti. Ettekö sitte tiedä, kuinka nykyisin taloja rakennetaan? — Kunhan vain saadaan pantatuksi, muusta ei välitetä.

KANA. Mutta eihän tämä talo ole pantattu.

KOTSHKAREV. Kuka teille sen on sanonut. Sepä se juuri on, että talo on pantattu; eikä siinä kyllin sillä korkojakaan ei ole maksettu kokonaiseen kahteen vuoteen. Ja senaatissa kaiken hyvän lisäksi palvelee tytön veli, joka sekin himoitsee taloa, sellainen veijari tuo velimies, että harvoin moista tapaa; omalta äidiltäänkin ottaisi viimeisen paidan päältä, jumalaton.

KANA. Mutta naittaja-ämmähän puhui aivan toisin... Ah, sitä elukkaa, hylkiötä... (Syrjään.) Mutta voipihan mies valehdella. Ämmä on tarkasti tutkittava! ja jos hän todellakin... niin kyllä minä opetan sen sirkan niin laulamaan, että ikänsä muistaa.

ANUTSHKIN. Sallikaa, että vaivaan teitä kysymyksillä. Minun täytyy tunnustaa, että kun minä itse en osaa ranskaa, niin on sangen vaikeata arvostella, osaako nainen sitä, vai eikö. Kuinka on talon emännän laita?...

KOTSHKAREV. Ei sanaakaan!

ANUTSHKIN. Mitä sanotte?

KOTSHKAREV. Tiedän sen vallan hyvin. Hän opiskeli yhdessä vaimoni kanssa kasvatuslaitoksessa, ja oli tunnettu laiskuri ja hölmö. Ranskankielen opettaja oli pakotettu antamaan hänelle keppiä.

ANUTSHKIN. Ajatelkaa, että ensi näkemältä minussa heräsi jonkinlainen aavistus siitä, ettei hän osaa ranskaa.

KANA. Hittoon ranska! Mutta tuo kirottu naittaja-ämmä. Ah, sitä elukkaa, noita-ämmää! Jos te tietäisitte, miten hän kuvasi kaikki asiat aivan kuin oikea taidemaalari, todellinen taidemaalari! "Talo, sivurakennus, kiviperustuksella, hopealusikoita, rekiä, ei muuta kuin istu ja ala ajella!" Romaaneistakin saa harvoin lukea sellaisesta ylellisyydestä. Ai, sinä saappaanpohja!! joudu sinä vain minun käsiini...

VI Kohtaus.

Samat ja Fjokla.

(Kaikki kääntyvät hänen puoleensa.)

KANA. Tuossa hän nyt on! Tuleppa tänne, vanha viettelijä, tuleppa tänne!

ANUTSHKIN. Tehän petitte minut, Fjokla Ivanovna?

KOTSHKAREV. No, meneppä nyt tilille, julmuri.

FJOKLA. Minä en käsitä sanaakaan, mitä te puhutte: huusivat korvani aivan lukkoon.

KANA. Talo on rakennettu ainoastaan tiilistä, sinä vanha saappaanpohja, eikä puolikerrosta, kuten valehtelit, ja hitto ties mistä vielä.

FJOKLA. En minä tiedä, en minä ole sitä rakentanut. Kenties kokonaan tiilistä, siksi se onkia tällainen.

KANA. Ja pantattu kaiken lisäksi! Piru sinut periköön, kirottu noitaämmä (polkee jalkaa).

FJOKLA. Katsoppa mokomaa. Vielä riitelee. Toinen toki kiittäisi, kun on koetettu hommata hänen puolestaan.

ANUTSHKIN. Mutta sanoittehan minullekin, Fjokla Ivanovna, että hän osaa ranskaa.

FJOKLA. Osaa tietysti, kaikkea osaa, saksaa myöskin; mitä tapoja vain haluat — kaikki hän osaa.

ANUTSHKIN. No, eiköhän tuo vain liene niin, että hän puhuu ainoastaan venättä.

FJOKLA. No, mitä pahaa siinä. Venäjä on selvempää kieltä, siksi hän puhuukin sitä. Mutta jos hän osaisi, vaikka hottentottien kieltä, niin sinulle olisi vain parempi, itse kun näet et ymmärtäisi niin mitään. Ei tarvitse jankuttaa venäjänkieltä vastaan, sillä tiedetäänhan se kyllin hyvästi, että pyhät ihmisetkin puhuvat sitä.

KANA. Tuleppa tänne, kirottu, tuleppa minun luokseni.

FJOKLA (Hiipien lähemmäksi ovea). Enkä tule, kyllä se tiedetään, mikä sinä olet: kovanyrkkinen mies, alat syyttää lyödä.

KANA. Katso vaan, kyyhkyseni, et sinä tästä noin vaan selviydy. Kas kun vien sinut poliisiin, niin näet, kuinka kunniallisia ihmisiä petetään. Saatpa nähdä! Ja sano sitte morsiamelle, että hän on konna! Kuulitko, sano se välttämättömästi.

(Menee pois.)

FJOKLA. Katsopa tuota heittiötä, miten suuttui. Kun on lihava, niin arvelee, ettei toista hänen vertaistaan löydy. Mutta minä sanon, että sinä itse olet konna. Siinä sen nyt kuulit.

ANUTSHKIN. Minun täytyy tunnustaa, rakkaani, että minä en mitenkään voinut ajatella, että te olisitte sillä tavalla pettänyt minut. Jos olisin tietänyt, että morsian on senvertaisella sivistyksellä varustettu, niin minä... niin en olisi jalallani astunut tämän talon kynnyksen yli. Niin.

(Menee pois.)

FJOKLA. Ovatko ne syöneet liian paljon villikaalia, vai ovatko juoneet itsensä hulluiksi. Liasta lukemisesta he ovat järkensä menettäneet.

VII Kohtaus.

Fjokla, Kotshkarev, Shevakin.

KOTSHKAREV (Nauraa täyttää kurkkua katsellen Fjoklaa ja osottaen häntä sormella.)

FJOKLA (Harmissaan.) Mitä siinä hohotat?

KOTSHKAREV (Nauraa yhä.)

FJOKLA. Eh, kun sillä nyt on lysti!

KOTSHKAREV. Naittäja, akka naittäja! Mestari naittamaan! tietää miten asia suoritetaan!

(Nauraa edelleen.)

FJOKLA. Se aivan nikahtuu naurusta. Varmaankin äitivainajasi oli hullu sinut synnyttäessään.

(Menee pois.)

VII Kohtaus.

Kotshkarev, Shevakin.

KOTSHKAREV (Nauraa edelleen.) Ah, minä en voi, totisesti, minä en voi pidättää nauruani, minä ihan pakahdun nauruun.

(Nauraa edelleen.)

SHEVAKIN (Katsoo häneen ja alkaa myöskin nauraa.)

KOTSHKAREV (Vaipuu väsyneenä tuolille.) Oh, voimani ovat todellakin lopussa! Tunnen, että jos vielä nauran, niin menetän viimeisetkin voimani.

SHEVAKIN. Minua miellyttää teidän hilpeytenne. Meillä oli siellä kapteeni Bogdanovitshin laivastossa midshipsmani, Petuhov, Anton Ivanovitsh, jolla oli yhtä iloinen luonto kuin teillä. Sattui, ettei hänelle muuta tarvinnut kuin näin vain näyttää yhtä sormeaa, kun hän jo purskahti nauruun ja nauroi sitte iltaan asti, totta jumaliste, aivan iltaan asti. Satuit katsahtamaan häneen, ja itseäskin alkoi naurattaa, lopulta puhkesitkin mukana nauramaan.

KOTSHKAREV (Vetäen henkeä.) Ah! herra armahda meitä syntisiä! Mikä sen höperön päähän oikeastaan pisti. Ruveta naittamaan. Mikä naittäja hänestä? Mekomakin naittäja? Mutta jos minä ryhdyn naittamaan, niin naitankin sitten!

SHEVAKIN. Ettehän vain leikkiä laske. Voitteko todellakin naittaa?

KOTSHKAREV. Tietysti! Ketä hyvänsä ja kenenkä kanssa tahansa.

SHEVAKIN. Jos asianlaita on kuten sanotte, niin naittakaa minut tämän talon emännän kanssa.

KOTSHKAREV. Teidät? Miksi menisitte naimisiin?

SHEVAKIN. Kuinka niin, miksi? Sallikaa minun huomauttaa, että te teette jokseenkin omituisen kysymyksen!

KOTSHKAREV. No, kuulittehan, ettei hänellä ole perintöjä.

SHEVAKIN. Se on paha juttu tietystikin. Mutta tuommoisen ihanan ja niin somasti esiintyvän neitosen kanssa saattaisi elää ilman perintöäkin. Pienoinen huone (osottaa käsillään), kuten tämä tässä, pieni eteinen, pieni kehysaita, tai tuollainen väliseinä, kuin tuo tuossa.

KOTSHKAREV. No mikä hänessä teitä oikeastaan miellyttää?

SHEVAKIN. Jos minä totta puhun, niin se, että hän on lihava nainen. Olen suuri amatööri, kun on kysymys naisen lihavuudesta.

KOTSHKAREV (Katselee häntä kieroona, puhuu syrjään.) No, itse hän ei ainakaan siinä suhteessa voi keikaroida, on aivan kuin tyhjä tupakkamassi. (Ääneen). Ei, teidän ei pidä ollenkaan naida.

SHEVAKIN. Kuinka niin?

KOTSHKAREV. No, minkälainen teillä on vartalo, näin meidän kesken sanoen? Teillähän on kukon jalat...

SHEVAKIN. Kukon?

KOTSHKAREV. Tietysti. Minkä näköinen te olette?

SHEVAKIN. Se on, kuinka niin että minulla muka on kukon jalat?

KOTSHKAREV. Niin, aivan yksinkertaisesti — kukon jalat.

SHEVAKIN. Mutta minusta tämä alkaa tuntua loukkaukselta...

KOTSHKAREV. No, minähän puhun suoraan, kun tiedän, että olette järkevä ihminen; toiselle en olisi sanonutkaan. Sallikaa, minä naitan teidät, mutta toiselle.

SHEVAKIN. Ei, minä pyydän, ettette naittais minua toiselle. Olkaa niin armelias, tämän talon emännälle.

KOTSHKAREV. No, tapahtukoon niin. Minä naitan teidät, mutta yhdellä ehdolla: älkää sekaantuko asiaan, älkää edes näyttäytykö morsiamelle, — minä järjestän kaikki.

SHEVAKIN. Kuinka? Kaikki ilman minua. Mutta täytyyhän minun edes hetken olla näkyvissä.

KOTSHKAREV. Ei se ole ollenkaan tarpeellista. Menkää kotiin ja odottakaa: tänä iltana on kakki selvillä.

SHEVAKIN. Kas, se nyt olisi oikein hyvä. Mutta eikö tarvita todistuksia, ansioluetteloja. Kenties haluaisi morsian katsella niitä. Minä juoksen hakemaan ne.

KOTSHKAREV. Mitään ei tarvita; lähtekää vain kotia; ilmoitan teille jo tänään. (Saattaa hänet.) Mutta, tuhannen perkelettä! mitä hittoa tämä merkitsee? Miksi se Podkolesin ei tule? Tämä on omituista. Vieläkö hän todellakin korjailee niitä valjaitaan.

IX Kohtaus.

Kotshkarev, Agafja Tihonovna.

AGAFJA (Katsellen ympärilleen.) Mitä, menivätkö kaikki pois? Eikö ole ketään jällellä?

KOTSHKAREV. Pois menivät, pois menivät. Ei ole ketään.

AGAFJA. Oi, jos te tietäisitte, miten minä vapisin. Sellaista minulle ei ole sattunut ikipäivinä. Mutta kyllä on julma mies tuo Kana, mikä tyranni hän olisikaan vaimolleen. Minusta tuntuu yhä, että hän on tuossa paikassa täällä jälleen.

KOTSHKAREV. E-hei! Ei hän tule takaisin. Panen pääni pantiksi, ettei kumpikaan niistä kahdesta näytä nokkaansa täällä.

AOAFJA. Entä kolmas?

KOTSHKAREV. Mikä kolmas?

SHEVAKIN (Päätänsä silittäen näyttäytyy ovella.) Oi, miten kernaasti haluaisin tietää, mitä hän tuolla pikku suullaan minusta sanoo... ruusunnuppu.

AGAFJA. No, Baltasar Baltasarovitsh?

SHEVAKIN. Ahaa, ahaa, minua tarkoittaa, minua tarkoittaa.

(Hykertää käsiään.)

KOTSHKAREV. Hyi, saatana! Sekö? Ja minä kun ajattelin, että ketä te oikeastaan tarkotitte. No, hänhän on yksinkertaisesti aivan täydellinen hölmö...

SHEVAKIN. Mitä minä kuulen? Mutta tätä minä en lainkaan käsitä.

AOAFJA. Mutta ulkomuodoltaan hän näyttää oikein hyvältä ihmiseltä.

KOTSHKAREV. Juoppo.

SHEVAKIN. Totta jumaliste, minä en käsitä!

AGAFJA. Onko hän vielä lisäksi juoppokin?

KOTSHKAREV. Ajatelkaa, ilmeinen hylkiö.

SHEVAKIN (Ääneen.) Ei, sallikaa minun sanoa, sillä tavalla minä en suinkaan pyytänyt teitä puhumaan puolestani. Toinen asia olisi sanoa jotakin muodostani, kehua sitä — mutta sillä tavalla ja tuommoisoin sanoin... pyydän, puhukaa jostakin toisesta, mutta ei minusta.

KOTSHKAREV. Mikä hitto hänet sai palaamaan? (Agafjalle.) Katsokaa nyt, katsokaa nyt, tuskin pysyy jaloillaan, ja sellainen hän on joka jumalan päivä. Ajakaa hänet pois, ja niin on kaikki jäljet ummessa! (Syrjään.) Ja Podkolesinia ei vain näy. Senkin heittiö! Kyllä minä hänelle näytän!

(Menee pois).

X Kohtaus.

Agafja Tihonovna, Shevakin.

SHEVAKIN (Syrjään.) Lupasi ylistää, kehua, ja sätinkin sensijaan aika lailla! Varsin merkillinen ihminen! (Ääneen.) Hyvä neiti, älkää uskoko...

AGAFJA. Anteeksi, minä en ole terve... päätäni pakottaa...

(Aikoo poistua).

SHEVAKIN. Mutta kenties teitä ei miellytä jokin kohta minussa? (Näyttää päätään.) Älkää välittäkö siitä, että tässä on vähän kaljua: ei se merkitse mitään, sain sen kuumeessa ollessani; kyllä hiukset kasvavat kohta.

AGAFJA. Minulle on aivan saman tekevä, mitä teidän päässänne on

SHEVAKIN. Neitiseni, kun minä puen ylleni mustan hännystakin, käy kasvojeni väri paljon vaaleammaksi.

AGAFJA. Sen parempi teille. Hyvästi!

(Menee).

XI Kohtaus.

SHEVAKIN (yksin puhuu hänen jälkeensä). Olkaa hyvä, neitiseni, sanokaa syy, miksi, minkävuoksi. Tahi, onko minussa sitte todellakin jotakin vikaa, mitä? Meni pois! Sangen omituinen tapaus! Tämä taisi tapahtua minulle jo seitsemännentoista kerran, ja aina melkein samalla tavalla: alussa näytti kaikki sujuvan hyvin, mutta kun tulee ratkaiseva hetki, niin huomaatkin saaneesi rukkaset. (Kävelee huoneessa ajatuksissaan.) Niin... Tämä taitaa olla jo 17:s morsian! Ja mitä hän oikeastaan tahtoo? Miksi en kelvannut hänelle, niin minkä vuoksi... (Miettii). Hämärä juttu, hämärä juttu. Mikä minussa ei miellytä (Tarkastaa itseään.) En löydä mitään vikaa, Jumalan kiitos! Käsittämätöntä! Vai pitäisikö lähteä kotia ja penkoa matkalaukkuja. Siellä minulla on runonpätkiä, joita ei yksikään nainen voi vastustaa, vaan täytyy hänen antautua... Jumal'auta, järkeni ei käsitä mitään! Alussa näytti sujuvan... Nähtävästi täytyy lähteä paluumatkalle, täytyy lähteä kotia. Mutta ikävää tämä on, ikävää todellakin.

(Menee).

XII Kohtaus.

Podkolesin ja Kotshkarev (tulevat sisään ja katselevat kumpikin taaksensa).

KOTSHKAREV. Hän ei huomannut meitä. Huomasitko miten hän lähti nenä pitkänä?

PODKOLESIN. Saikohan hänkin rukkaset, kuten toiset?

KOTSHKAREV. Tietysti.

PODKOLESIN (Itsetyytyväisenä hymyillen.) Mutta kyllä täytyy tuntua kovin ilkeältä saada rukkaset.

KOTSHKAREV. Totta kai!

PODKOLESIN. Minä en vieläkään voi uskoa, että hän suoraan olisi sanonut heille pitävänsä muka minua kaikkein parhaana.

KOTSHKAREV. Miksi ei! Hänhän on aivan hulluna sinun vuoksesi. Sellaista se on rakkaus; ja minkälaisia nimityksiä hän sinusta käytti, ja kuinka paljon hyväilynimiä hän sinulle antoi, aivan tuhansia.

PODKOLESIN (Itsetyytyväisenä hymyillen.) Jos ne naiset todellakin haluavat antaa hyväilynimiä, niin kyllä ne löytävät jos minkälaisia: minun kärsäseni, minun torakkaiseni, pikku myrkkysieni...

KOTSHKAREV. Mitä sanoja nuo nyt ovat! Kunhan vain menet naimisiin, niin näet jo kahtena ensimmäisenä kuukautena, minkälaisia nimiä sieltä tulee. Sinä aivan sulat, hyvä veli, niiden vaikutuksesta.

PODKOLESIN (hymähtäen.) Näinköhän?

KOTSHKAREV. Aivan varmasti, vakuutan sen rehellisenä miehenä. Tunnusta hänelle rakkautesi ja avaa sydämesi aivan tällä hetkellä ja pyydä hänen kättänsä.

PODKOLESIN. Kuinka, tällä hetkellä? Mitä sinä ajattelet!

KOTSHKAREV. Välttämättömästi heti... aha, tuossa hän onkin.

XIII Kohtaus.

Samat ja Agafja Tihonovna.

KOTSHKAREV. Neitiseni, minä toin nyt luoksenne tämän kuolevaisen, jonka tässä näette. Ei vielä koskaan ole tavattu niin rakastunutta miestä, en vihamiehenikään soisi olevan hänen sijassaan...

PODKOLESIN (Nykiä häntä hihasta.) No, hyvä veli, sinä lasket liikoja.

KOTSHKAREV (Podkolesinille.) Ei se mitään, ei se mitään! (Agafjalle hiljaa.) Olkaa rohkea, hän on niin hiljainen, älkää ujostelko. Vaikuttakaa häneen suloisilla silmillänne, menkää lähemmäksi ja nykäskää ilkiötä olkapäällänne. Olisitte muuten pukeutunut lyhytaihaiseen pukuun. Hyvähän tosin on tuokin puku, joka nyt on yllänne. (Ääneen.) No, minä jätän nyt teidät molemmat toistenne suloiseen seuraan! Menen vain hetkeksi ruokahuoneeseen ja keittiöön: täytyy järjestää, sillä kokki saapuu kohta, jolta illallinen on tilattu, kenties viinikin on jo tuotu... Näkemiin! (Podkolesinille.) Rohkeutta, rohkeutta!

(Menee pois).

XIV Kohtaus.

Podkolesin ja Agafja Tihonovna.

AGAFJA. Pyydän nöyrimmästi, istukaa.

(Istuvat ja ovat ääneti.)

PODKOLESIN. Neitiseni, pidättekö ajelemisesta?

AGAFJA. Kuinka, ajattelemisesta?

PODKOLESIN. Kesällä maalla on esim. sangen hupaista olla soutelemassa.

AGAFJA. Niin, joskus minä olen kävelemässä tuttavaini kanssa.

PODKOLESIN. Ei voi tietää, minkälainen kesä tulee.

AGAFJA. Olisi toivottava, että tulisi kaunis kesä.

(Molemmat vaikenevat)

PODKOLESIN. Neitiseni, mistä kukista enin pidätte?

AGAFJA. Niistä, jotka enin tuoksuvat — neilikoista.

PODKOLESIN. Kukat sopivat erittäin hyvin naisille.

AGAFJA. Niin, onhan se hupaista askaroimista. (Äänettömyys.) Missä kirkossa olitte viime sunnuntaina.

PODKOLESIN. Vosnesenskin kirkossa, mutta edellisenä sunnuntaina olin Kasanin kirkossa. Muutoinhan on samantekevää, missä kirkossa rukoilee.

Vosnesenskin kirkko on vain paremmin koristettu. (Äänettömyys. Podkolesin rummuttelee sormillaan pöytää.) Kohta tulevat Katarinanhovin kansanhuvit.

AGAFJA. Niin, kuukauden perästä taitavat tulla.

PODKOLESIN. Ei täyttä kuukauttakaan ole enää.

AGAFJA. Varmastikin tulevat hupaiset juhlat.

PODKOLESIN. Tänään meillä on 8:s päivä (lukee sormillaan) yhdeksäs, kymmenes, yhdestoista... kahdenkymmenen kahden päivän kuluttua.

AGAFJA. Ajatelkaa, kuinka pian.

PODKOLESIN. Minä en edes ottanut tätä päivää lukuun. (Äänettömyys) Kuinka rohkeata tämä Venäjän kansa.

AGAFJA. Kuinka niin?

PODKOLESIN. No, nuo työmiehet. Uskaltavat seistä aivan talojen räystäällä. Kävelin tässä erään talon ohitse ja satuin näkemään, kuinka kalkitsi ja siveli seinää, aivan tavallisena työnään suoritti tehtävänsä pelkäämättä mitään. Urhoollista väkeä.

AGAFJA. Niin. Missä paikassa tämä tapahtuikaan?

PODKOLESIN. Sillä kadulla, jota minä kuljen joka päivä departementtiin. Minä menen näet joka aamu virkaani.

(Äänettömyys. Podkolesin alkaa uudelleen rummuttaa sormillaan, vihdoinkin ottaa lakkinsa ja kumartaa.)

AGAFJA. Joko te lähдете?...

PODKOLESIN. Jo. Suokaa anteeksi, jos mahdollisesti ikävystyitin teitä.

AGAFJA. Kuinka se voisi olla mahdollista! Päinvastoin, minun täytyy kiittää teitä niin hupaisesta ajanvietosta.

PODKOLESIN (Hymyillen.) Mutta minusta kuitenkin tuntui siltä, kuin olisin ikävystyttänyt.

AGAFJA. Ah, ette suinkaan!

PODKOLESIN. Ellei, niin sallikaa minun toisten, joskus illalla...

AGAFJA. Erittäin mieluista.

(Kumartavat toisilleen. Podkolesin poistuu.)

XV Kohtaus.

Agafja Tihonovna (yksin).

AGAFJA. Mikä arvokas mies! Nyt vasta opin hänet oikein tuntemaan; on mahdotonta olla häntä rakastamatta: hän on sekä vaatimaton että järkevä. Niin, hänen ystävänsä puhui äskettäin aivan oikein; ikävä vain, että hän läksi pois niin pian, olisin vielä niin mielelläni kuunnellut häntä. Kuinka sulosta puhella hänen kanssaan! Ja pääasia on se, että hän ei ole mikään joutavan puhuja. Minunkin teki mieleni sanoa hänelle parisen sanaa, mutta hätäännyin kovasti, sydämeni alkoi niin kovasti pamppailla. Mikä oivallinen mies! Täytyy mennä tädillekin kertomaan.

(Menee.)

XVI Kohtaus.

Podkolesin ja Kotshkarev (tulevat).

KOTSHKAREV. Miksi kotiin? Joutavia! Miksi kotiin?

PODKOLESIN. No, mitä minä sitte tänne jäisin. Olenhan jo sanonut hänelle kaikki, mitä minun piti sanoa.

KOTSHKAREV. Siis olet avannut hänelle sydämesi?

PODKOLESIN. No, se nyt taisi jäädä tekemättä, sydäntäni en vielä avannut.

KOTSHKAREV. No, sepä vasta juttu! Miksi et avannut.

PODKOLESIN. Sinä tahtoisit siis, että puhumatta ensin mistään muusta, äkkiä tunkeilevan ihmisen tavoin sanoa: "Neitiseni, minä nain teidät!"

KOTSHKAREV. No, mistä te puhelitte, mitä tyhjää lörpöttelitte kokonaista puoli tuntia?

PODKOLESIN. Puhelimme kaikista asioista, ja minun täytyy tunnustaa, että minä olen hyvin tyytyväinen: mitä suurimmalla mielihalulla vietin aikani.

KOTSHKAREV. Kuuleppa, Podkolesin, ajattele nyt itse, milloin me tämän kaiken ehdimme? Puolen tunnin perästä täytyy näet jo ajaa kirkkoon vihille.

PODKOLESIN. Mitä, oletko järjiltäsi? Jo tänään vihille!...

KOTSHKAREV. Miksi ei?

PODKOLESIN. Jo tänään vihille?

KOTSHKAREV. No, itsehän sinä suostuit, sanoit, että kun toiset sulhaset on ajettu pois, nait viipymättä.

PODKOLESIN. En minä nytkään tahdo sanaani syödä, mutta ei kuitenkaan nyt paikalla; pitää nyt edes kuukausi antaa levähdysaikaa.

KOTSHKAREV. Kuukausi!

PODKOLESIN. Niin, tietysti.

KOTSHKAREV. Oletko tullut hulluksi, mitä?

PODKOLESIN. Ei missään tapauksessa kuukautta vähemmän?

KOTSHKAREV. Johan minä olen illallisenkin tilannut, pölkkyä! Kuulehan, Ivan Kusmitsh, elä nyt ole itsepäinen. Veli-hopea, nai nyt.

PODKOLESIN. Hyvä jumala! mitä sinä puhut? Nyt heti?

KOTSHKAREV. Podkolesin, minä pyydän. Jos et tahdo itsesi tähden, niin ainakin minun vuokseni.

PODKOLESIN. Mahdotonta.

KOTSHKAREV. Mahdollista, hyvä veli, kaikki on mahdollista; no elä nyt oikuttele, sydänpäpösi!

PODKOLESIN. Ei, kyllä minä en voi; se on epämukavaa, aivan epämukavaa.

KOTSHKAREV. Mitä epämukavaa? Kuka sinulle sen on sanonut? Ajattele itse, olethan sinä viisas mies; minä en puhu tätä sinulle liehakoidakseni sinua, en sentähden, että sinä olet ekspeditööri, vaan rakkaudesta sinuun, sulasta rakkaudesta... No, jo riittää tuo härkäpäisyytesi! Päätä nyt, kuten järkevä mies ainakin.

PODKOLESIN. Jos sen vois, niin minä...

KOTSHKAREV. Ivan Kusmitsh! rakas kulta ystävä, armas! No, tahdotko että minä lankean polvilleni eteesi?

PODKOLESIN. Minkä vuoksi?...

KOTSHKAREV (Lankeaa polvilleen.) No, katso, minä olen polvillani edessäsi! Itse nyt näet, minä rukoilen sinua. En ikänäni tule unhottamaan tekemääsi palvelusta, elä nyt vastusta, rakas!

PODKOLESIN. Mahdotonta, hyvä veli, aivan mahdotonta.

KOTSHKAREV (Nousee suuttuneena.) Sika!

PODKOLESIN. Ole hyvä, hauku itseäsi.

PODKOLESIN. Tyhmä ihminen! En vielä koskaan ole tuollaista nähnyt.

PODKOLESIN. Hauku, hauku.

PODKOLESIN. Ja ketä varten minä hommailin ja puuhailin. Kaiken tein ainoastaan sinun hyväksesi, hölmö. Mitä hyötyä siitä minulle olisi ollut? Minä jätän sinut aivan paikalla. Mitä sinä minua liikuttaisit?

PODKOLESIN. Kuka sinua on pyytänyt hommailemaan. Jätä vain, ole niin hyvä.

KOTSHKAREV. Mutta sinähän joudut perikatoon, ethän sinä voi ilman minua yhtään mitään tehdä. Jos et mene naimisiin, niin koko iäksesi jäät samallaiseksi hölmöksi.

PODKOLESIN. Mitä se sinua liikuttaa?

KOTSHKAREV. Sinun puolestasi olen tässä puuhannut, senkin kollo.

PODKOLESIN. Minä en kaipaa sinun apuasi.

KOTSHKAREV. No, mene sitte helvettiin.

PODKOLESIN. Menen kyllä.

KOTSHKAREV. Sinne sinä joudatkin.

PODKOLESIN. Mitä siitä — sinne menenkin.

KOTSHKAREV. Mene, mene, ja taittukoon jalkasi mennessäsi. Sydämestäni toivon, että juopunut ajuri kaataisi sinut päistikkaa kaikkein pahimpaan paikkaan. Riepu sinä olet, etkä mikään virkamies! Minä vannon, että meidän välimme ovat nyt lopussa, eläkä tule enää koskaan minun silmiäni eteen!

PODKOLESIN. En tulekaan.

(Menee).

KOTSHKAREV. Mene perkeleen, parhaan ystäväsi luo! (Avaava oven ja huutaa jälestä.) Tolvana!

XVII Kohtaus.

Kontshkarev (yksin, astelee pitkin askelin edestakaisin.)

KOTSHKAREV. Onko maailmassa nähty koskaan ennen moista ihmistä? Sellainen tolvana! No, jos totta ruvetaan puhumaan, niin hyvä se olen minäkin. Sanokaa, olkaa hyvä, enkö minä ole tomppele, enkö minä ole tyhmä? Miksi minä ahkeroin, kiljuin kurkkuni kuivuksiin? Sanokaahan, mikä hän on minulle? Sukulainenko? Ja mikä minä olen hänelle — lapsenpiika, täti, anoppi, kummi, vai mikä? Minkä saatanan tähden, mistä syystä minä huolehdin hänestä, en anna itselleni hengen rauhaa, vieköön visakinttu hänet kokonaan. Piru yksinään tietää, mistä syystä minä hänen hyväkseen hommailin. Kysyppä joskus ihmiseltä, mitä varten hän puuhaa? Ja hän? Tuommoinen heittiö! Mikä vastenmielinen, konnamainen naama! Sinut, älytön raavas, sietäisi ottaa käsille ja näpsähyttää sitte hyvästi vasten nenää, korvia, suuta, hampaita — joka paikkaan. (Suutuksissaan tekee muutamia näpsäyksiä ilmaan.) Harmillista tässä on se, ettei hän välitä mistään — surukaan häneen ei pysty, ei pysty mikään, sama, jos kaasi vettä hanhen päälle. Tämä on sietämätöntä. Hän menee asuntoonsa, panee sohvalle pitkäkseen ja imee piippuaan. Mikä inhottava luontokappale! On niitä inhottavia naamoja maailmassa muitakin, mutta tämän ilettävämpää ei voi ajatellakaan. Et voi keksiä vastenmielisempää naamaa, Jumal'auta, et voi keksiä! Mutta ei, menenpä tahallanikin ja tuon sen toimeettoman lurjuksen takaisin! Minä en anna hänen livahtaa pois, vaan menen ja tuon sen konnan takaisin.

XVIII Kohtaus.

Agafja Tihonovna (tulee.)

AGAFJA. Sydämeni pamppailee niin hirmuisen kovasti, että on aivan vaikeaa selittää. Kaikkialla, mihin vain katseeni luon, seisoo Ivan Kusmitsh edessäni. Kyllä se on ihan totta, ettei ihminen voi kohtaloaan paeta. Äskettäin tahdoin ajatella kokonaan muuta, mutta ryhdyinpä tekemään mitä tahansa, — koetin esim. kerää lankaa ja ommella, — ja siinä taas Ivan Kusmitsh tunkeutuu aivan käsiini. (Oltuaan hetkisen ääneti.) Niin, vihdoinkin minua nyt odottaa elämän muutos! Ottavat minut, vievät kirkkoon... ja jättävät sitte yksin mieheni kanssa — uh! Vavistus käy läpi ruumiini. Hyvästi, sinä entinen neitsytelämäni (Itkee). Olen niin kauan elänyt rauhassa... Niin, ja nyt äkkiä täytyy mennä miehelle. Yksistäänkin jo huolia kuinka paljon karttuu: lapsia, poikia, ne ovat riitelevää väkeä, ja sitte vielä, tyttäriä, ne kasvavat, ja homma heidät sitte miehille. Olisi vielä hyvä, jos saavat kunnan miehen, mutta jos menevät juopporatille, tai semmoiselle, joka on valmis yhtenä päivänä menettämään koko

omaisuutensa kortissa! (Alkaa vähitellen taaskin itkeä.) En ole ehtinyt edes kunnolla huvittelemaankaan neitseenä ollessani. En ole vielä 27-kään vuotta tytön elämää viettänyt... (Muuttaa äänensä.) No mutta missä se Ivan Kusmitsh näin kauan kuhailee?

XIX Kohtaus.

Agafja Tihonovna ja Podkolesin (Kotshkarev työntää hänet ovesta sisälle.)

PODKOLESIN (Vastustellen). Minä tulin luoksenne, neitiseni, ilmoittamaan erästä asiaa... tahtoisin vain edeltäpäin tietää, eikö se tunnu teistä omituiselta.

AGAFJA (Peittäen silmänsä.) Mitä asiaa?

PODKOLESIN. Ei, rakas neiti, sanokaa te ensin, eikö se tunnu teistä kummalliselta?

AGAFJA (Samoin.) En voi arvata, mikä asia?

PODKOLESIN. No, tunnustakaa: varmaankin teistä tuntuu kummalliselta se, minkä minä sanon teille?

AGAFJA. Herranen aika, kuinka se voisi tuntua kummalliselta. Teitähän on niin mieluista kuulla.

PODKOLESIN. Mutta sitä te ette ole vielä koskaan kuullut. (Agafja peittää silmänsä vielä tarkemmin. Samassa tulee Kotshkarev sisään asettuen Podkolesinin taakse.) Kas, mitä se on... Mutta parasta, että sanon sen joskus toiste.

AGAFJA. No, mikä asia se on?

PODKOLESIN. Asia... tunnustan, että minun piti se nyt ilmaista teille, mutta minua epäilyttää vielä.

KOTSHKAREV (Itsekseen, pannen kätensä ristiin.) Herra Jumala tuota ihmistä! Vanhan ämmän kengän roju, vaan ei ihminen, ihmiskunnan iva, ihmisen satiiri!

AGAFJA. Miksi epäilette?

PODKOLESIN. En tiedä, mutta epäilyks vain näkyy valtaavan.

KOTSHKAREV (Ääneen.) Kuinka tämä on tyhmää, kuinka tämä on tyhmää! Näettehän, hyvä neiti, hän pyytää teidän kättänne, tahtoo ilmoittaa, ettei hän ilman teitä voi elää, olla olemassa, ja kysyy ainoastaan, tahdotteko te tehdä hänet onnelliseksi?

PODKOLESIN (Melkein säikähtäen tyrkkää häntä, ja puhuu vilkkaasti.)
Herranen aika, mitä sinä!

KOTSHKAREV. No, hyvä neiti, tahdotteko tehdä onnelliseksi tämän kuolevaisen sielun?

AGAFJA. En mitenkään rohkene ajatella voivani tehdä onnelliseksi... mutta kyllä minä muuten suostun.

KOTSHKAREV. Luonnollisesti, luonnollisesti. Se olisi pitänyt jo aikoja sitten sanoa. No, antakaa kätenne!

PODKOLESIN. Paikalla.

(Tahtoo kuiskata jotakin hänen korvaansa. Kotshkarev näyttää nyrkkiään ja rypistää kulmiaan; Agafja ojentaa kätensä.)

KOTSHKAREV (Yhdistää kädet.) No, Jumala antakoon teille siunauksensa! Minä suostun liittoonne ja hyväksyn sen. Avioliitto on sellainen asia... Se ei ole samaa kuin ottaa ajuri ja käskeä ajamaan johonkin; se on aivan toisellainen velvollisuus, se on velvollisuus... Nyt minulla ei kuitenkaan ole aikaa selittää sitä, selitän toisella kertaa mikä velvollisuus avioliitto on. No, Ivan Kusmitsh, suutele morsiantasi; sinun täytyy se nyt tehdä. (Agafja peittää silmänsä.) Ei se mitään, ei se mitään, rakas neiti, sillä se kuuluu velvollisuuteen; antakaa hänen suudella.

PODKOLESIN. Ei, armas neiti, sallikaa minun, sallikaa nyt. (Suutelee häntä ja ottaa kädestä.) Mikä kaunis pikku käsi! Miksi teillä, rakas neiti, on niin soma kätönen?... Niin, armas neiti, minä tahdon, että hääät ovat heti paikalla, välttämättömästi heti paikalla.

AGAFJA. Kuinka? Heti paikalla? Mutta sehän on ehkä liian pian.

PODKOLESIN. En tahdo kuulla mitään vastaväitteitä! Minä tahdon, että vihkiäiset olisivat vieläkin

pikemmin, aivan tällä hetkellä.

KOTSHKAREV. Hyvä! Hyvä! Jalomielinen mies!... Minun täytyy tunnustaa, että minä olen aina odottanut sinulta paljon, hyvin paljon. Hyvä neiti, koettakaapa nyt kiirehtiä pukeutumistanne, sillä totta puhuakseni minä olen jo tilannut vaunut ja kutsunut vieraat; he ovat jo ajaneet kirkolle. Teidän hääpukennehan on tietysti valmis, tiedän sen.

AGAFJA. Kuinkas muuten, jo kauan sitte. Tuossa paikassa olen pukeutunut.

XX Kohtaus.

Kotshkarev ja Podkolesin.

PODKOLESIN. No, kiitos, rakas veli! Nyt minä vasta näen koko ystävyiden työsi. Oma isänikään ei olisi tehnyt minulle sitä, mitä sinä olet tehnyt. Minä näen, että sinä olet toiminut ystävydestä. Kiitos, veli, vielä kerran, ikäni olen muistava tekosi. (Liikutettuna.) Ensi keväänä minä pystytän muistopatsaan isäsi haudalle.

KOTSHKAREV. Ei mitään, hyvä veli, minä itse olen sangen iloinen. Tuleppa tänne, niin suutelen sinua. (Suutelee häntä toiselle poskelle ja sitte toiselle.) Suokoon jumala sinun onnellisesti elää tyytyväisyydessä ja yltykylläisyydessä ja saaos paljon lapsia...

PODKOLESIN. Kiitos, rakas veli! Vasta nyt olen oppinut tietämään mitä on elämä; nyt minulle on avautunut aivan toinen maailma. Nyt minä näen, että kaikki liikkuu, elää, tuntee, haihtuu... en tiedä oikein itsekään mitä kaikkea tapahtuu. Mutta ennen minä en huomannut mitään tästä kaikesta, en ymmärtänyt mitään, s.o., suoraan sanoen minulta puuttui kaikki ihmisen tiedot, minä en miettinyt asioita, en syventynyt niihin, mutta elin vain kuten kaikki muutkin ihmiset elävät.

KOTSHKAREV. Olen iloinen, äärettömän iloinen. Minä lähden nyt katsomaan kuinka pöytä on katettu; hetken perästä palaan takaisin. (Syrjään.) Mutta joka tapauksessa on parasta panna hattu piiloon.

(Ottaa hatun mukaansa).

XXI Kohtaus.

Podkolesin (yksin).

PODKOLESIN. Mitä minä todellakin olen ollut tähän saakka? Olenko minä ymmärtänyt elämän merkityksen? En ole ymmärtänyt, en ole ymmärtänyt yhtään mitään? Mikä on ollut minun poikamiehen elämäni? Mitä minä olen merkinnyt ja mitä minä olen tehnyt? Olen vain elänyt, palvellut, käynyt departementissa, syönyt, maannut, sanalla sanoen, olen ollut maailman mitättömin mies ja tavallisin ihminen. Nyt minä vasta huomaan, kuinka tyhmiä ovat ne ihmiset, jotka eivät nai. Ja jos ajattelee kuinka paljon ihmisiä vaelttaa tuossa sokeudessa. Jos minä olisin jossakin hallitsijana, niin antaisin määräyksen, että kaikkien pitää naida, kaikkien ilman poikkeusta, niin että minun valtakunnassani ei olisi ainoatakaan naimatonta ihmistä. Ajattele, että muutaman hetken perästä minäkin olen jo — naimisissa! Äkkiä saat maistaa autuuden makua, josta vain saduissa saa lukea, sellaista ihanuutta, että et löydä sanoja millä sen kuvailisit. (Hetken vaiettuaan). Mutta kuitenkin, sano mitä sano, tuntuu niin omituiselta kun oikein ajattelee tätä asiaa: koko elämäsi ajaksi, koko iäksesi tulla sidotuksi toiseen, ja sitte ei auta enää mikään vastaanpaneminen eikä katumus, ei mikään, ei mikään: kohtalosi on ratkaistu, lopullisesti ratkaistu. Nytkin jo on aivan mahdotonta perääntyä: minutin perästä vihille; poistuaakin on mahdotonta, tuolla odottavat vaunut ja kaikki muukin on valmista. Mutta tokkohan se nyt on aivan mahdotonta päästä täältä pois? Luonnollisesti aivan mahdotonta. Ovella ja kaikkialla on ihmisiä! Jos tahdot lähteä pois, kysytään, miksi, mihin? Ei, on mahdotonta sitä tietä poistua! Mutta ikkuna on auki, mitähän jos ikkunan kautta? Ei, mahdotonta, ja myöskin epäsäädyllistä olisi ikkunan kautta. Ja sekin on korkealla. (Menee ikkunan luo.) No, ei se nyt ole juuri niin korkeallakaan, yksi kivijalka vain ja sekin matala. Mutta mitä minun on tehtävä. Hattuaakaan ei löydy. Kuinka minä voisin lähteä ilman hattua? Olisi epämukavaa! Mutta eiköhän todellakaan voisi poistua ilman hattua? Jos olisi koettaa — vai mitä? Kyllä minä koetan. (Nousee ikkunalaudalle sanoen:) "Jumala olkoon kanssani" (hyppää kadulle ja voivottelee.) Ah! kylläpä oli korkealla. Ajuri hoi!

AJURIN ÄÄNI. Haluatteko?

PODKOLESININ ÄÄNI. Kanavalle Semenovin sillan viereen.

AJURIN ÄÄNI. Kymmenen kopeekkaa ei ole paljon.

PODKOLESININ ÄÄNI. Olkoon menneeksi! Aja!

(Kuuluu poistuvien rattaiden tärinä.)

XXII Kohtaus.

Agafja Tihonovna (tulee sisään vihkiäispuvussa, arkana, pää alaspainettuna.)

AGAFJA. Minä en itsekään voi tietää, mikä minun on! Taaskin hävettää ja koko ruumiini vapisee. Ah! jospa hän olisi edes hetkeksi poistunut huoneesta; oi, jospa hän olisi mennyt jotakin hakemaan, (Arkana silmäilee ympärilleen.) Mutta missä hän on? Täällä ei ole ketään. Mihin hän on mennyt? (Avaat eteiseen vievän oven ja puhuu:) Fjokla, mihin Ivan Kusmitsh on mennyt?

FJOKLA. Hän on siellä.

AGAFJA. Missä siellä?

FJOKLA (Tullen sisään.) Hän istui täällä huoneessa koko ajan.

AGAFJA. Hän ei ole täällä, kuten näet.

FJOKLA. Mutta, ei hän ole täältäkään mihinkään mennyt, — olen istunut eteisessä koko ajan. Minä vain en tiedä, mihin hän on joutunut. Kenties hän on mennyt toista tietä, keittiön kautta, tai kenties hän on pistäytynyt Arina Pantelejevnan luo?

AGAFJA. Täti! täti!

XXIII Kohtaus.

Samat ja Arina Panteleimonovna.

ARINA (ylellisesti puettuna). No, mitä on tapahtunut?

AGAFJA. Onko Ivan Kusmitsh teidän huoneessanne?

ARINA. Ei, täällähän hänen pitäisi olla; hän ei ole käynyt luonani.

FJOKLA. Ei hän ole käynyt eteisessäkään, sillä minä olen istunut siellä koko ajan.

AGAFJA. Mutta ei häntä täälläkään näy, kuten huomaatte.

XXIV Kohtaus.

Samat ja Kotshkarev.

KOTSHKAREV. Mitä on tapahtunut?

AGAFJA. Ivan Kusmitsh on hävinnyt.

KOTSHKAREV. Kuinka, onko hän mennyt pois?

AGAFJA. Ei, hän ei ole mennyt poiskaan.

KOTSHKAREV. Kuinka? hän ei ole täällä, eikä ole poistunut?

FJOKLA. Minä en voi käsittää, mihin hän on joutunut? Minä olen istunut eteisessä koko ajan, poistumatta hetkeksikään.

KOTSHKAREV. No, hitto vie, eihän hän ole voinut mihin joutua, ellei hän kerran ole huoneesta poistunut. Jollei hän vain ole piiloutunut johonkin?... Ivan Kusmitsh! missä sinä olet? Elä nyt hassuttele, tule pian pois! No, mitä pilaa tämä nyt on? Kirkkoonkin olisi jo aikoja sitte pitänyt lähteä! (Katsoo kaapin taa, katselee myöskin tuolien alle.) Käsittämätöntä. En voi ymmärtää! Mutta eihän hän ole voinut poistuaakaan, ei millään tavalla; hän on täällä, tässä huoneessa hänen täytyy olla. Ja hatunkin piiloitin tahallani.

ARINA. Pitäisiköhän ehkä kysyä palvelustytöltä, hän on ollut koko ajan ulkona. Kenties hän tietää jotakin... Dunjashka! Dunjashka!

XXV

Samat ja Dunjashka.

ARINA. Oletko nähnyt, mihin Ivan Kusmitsh meni?

DUNJASHKA. Olen, hän hyppäsi ikkunasta ulos.

(Agafja kirkasee ja lyö kätensä yhteen).

KAIKKI KOLME. Ikkunasta.

DUNJASHKA. Niin, ja sitte hän otti ajurin ja ajoi pois.

ARINA. Puhutko totta?

KOTSHKAREV. Valehtelet, se on mahdotonta!

DUNJASHKA. Puhun aivan totta, hän hyppäsi ikkunasta! Myöskin kauppias tuolla puodissa näki kaikki. Hän otti ajurin, jolle lupasi 10 kopeekkaa, ja ajoi pois.

ARINA (Polkien jalkaa Kotshkareville.) Mitä, herraseni, oletteko tehnyt pilaa meistä, niinkö? tahdotteko ivata meitä? tulitteko häpäisemään meitä, mitä? Olen jo kuudettakymmenettä ikävuotta elänyt, mutta en vielä koskaan tällaista häpeää kokenut. Tästä kaikesta minä syljen vasten kasvojanne, herraseni, jos kerran olette rehellinen ihminen. Te olette petturi. Olette koko maailman edessä häväissyt tytön! Olen talonpoikaissäädystä, enkä vielä koskaan ole tehnyt tuommoista; ja hän on olevinaan aatelismies! Näkyy, että tuota aateluuhtanne riittää vain ruokottomuuteen ja konnuuteen.

(Poistuu vihaisena ja vie morsiamen mukanaan,
Kotshkarev seisoo ällistyneenä.)

FJOKLA. No, tuossa nyt seisoo mies, joka kykenee asiat järjestämään, ilman naittajaa häät puuhaamaan! Olipa minulla vaikka minkälaisia sulhasia tiedossani, vaikka kuinka puhtaaksi kynittyjä, mutta sellaista en vain ole hankkinut, joka olisi ikkunasta hypännyt, ei, sellaista minä en hanki koskaan. Anteeksi, hyvästi, hyvä herra.

KOTSHKAREV. Mitä joutavaa sinä loruat. Asian laita ei ole niin. Minä juoksen hänen luoksensa ja tuon hänet takaisin.

(Menee.)

FJOKLA. Niin, mene sinä vaan ja tuo hänet takaisin? Et ymmärrä hää-asiaa. Jos nyt olisi edes oven kautta paennut, niin olisi se ollut toinen asia, mutta kun sulhanen hyppää ikkunasta, niin se on jo aivan käsittämätöntä.

(Esirippu.)

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK NAIMAPUUHAT: 2-NÄYTÖKSINEN HUVINÄYTELMÄ

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the

user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original "Plain Vanilla ASCII" or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, "Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation."
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain "Defects," such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the "Right of Replacement or Refund" described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you 'AS-IS', WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or

unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™'s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we

do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.